

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav Dálného Východu
Seminář koreanistiky

Bakalářská práce

Karolína Šamánková

Severokorejská ideologizace dějin
(se zaměřením na klíčová období 20. století)
North Korean Ideologization of History
(Focusing on Main Events of the 20th Century)

Vedoucí práce: doc. PhDr. Miriam Löwensteinová, Ph.D.

Praha 2015

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala doc. PhDr. Miriam Löwensteinové, Ph.D. za její trpělivost, odborné rady a podporu při zpracování mé bakalářské práce.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.

V Praze, dne 16. srpna 2015

Karolína Šamánková

Klíčová slova

Korejská lidově demokratická republika, moderní historiografie, ideologie, *čuče*, starověk, středověk, novověk

Keywords

Democratic People's Republic of Korea, modern historiography, ideology, *juče*, ancient history, medieval period, modern times

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá výkladem moderní korejské historiografie se zaměřením na severokorejské dějepisectví druhé poloviny 20. století a jeho ovlivnění státní ideologií *čučche*. Ve druhé části uvádí vybrané konkrétní příklady přepisu korejských dějin na základě severokorejských pramenů. Tato část práce se věnuje nejstarším korejským dějinám do období Tří království, dále období otevření Koreje světu na prahu moderní doby a především výkladu nejdůležitějších událostí 20. století, s malým přesahem do 21. století. V závěrečné části je práce doplněna některými současnými revizemi a trendy ve výkladu dějin.

Abstract

This bachelor thesis deals with interpretation of modern Korean historiography, focusing on North Korean historiography of 20th century and influence of *juche* state ideology. The second part of the thesis introduces selected examples of revisionism of Korean history based on North Korean sources. This part focuses on the Korean ancient times until the era of Three Kingdoms, beginning of the modern era and most importantly on the interpretation of the most significant events of 20th and 21st century. The last part of the thesis introduces some aspects of contemporary revisions and trends in the interpretation of Korean history.

Obsah

Úvod.....	7
1 Moderní korejská historiografie	12
1.1 Počátky moderní korejské historiografie	12
1.2 Vývoj severokorejské historiografie v 2. polovině 20. století	17
2 Severokorejský výklad klíčových momentů historie	23
2.1 Nejstarší dějiny Korejského poloostrova	23
2.1.1 Úsvit dějin	23
2.1.2 První feudální státy a kult státu Kogurjō	24
2.2 Moderní dějiny	26
2.2.1 Otevření Koreje světu.....	26
2.2.2 Japonská okupace	28
2.2.3 Role velkého vůdce Kim Il-sönga v první polovině 20. století.....	30
2.2.4 Osvobození od japonské nadvlády a poválečná situace	32
2.2.5 Válka za osvobození vlasti	38
2.2.6 Mytologizace Pchjōngjangu	44
2.2.7 Devadesátá léta 20. století a kult osobnosti Kim Čōng-ila.....	45
2.2.8 21. století a nástup Kim Čōng-ūna	47
3 Dodatečné revize a „aktualizace“ poválečných dějin	50
3.1 Kalendář <i>čučche</i> a vlastní časové pásmo	50
3.2 Muzea	51
3.3 Mezinárodní konflikty a incidenty kolem 38. rovnoběžky	52
3.4 Čistky v archívech	53
Závěr	55
Použitá literatura	58
Seznam zkratk	62

Úvod

Hlavním cílem předkládané bakalářské práce je zaznamenat vývoj moderní korejské historiografie se zaměřením na dějepisectví severní Koreje a jeho ovlivnění státní ideologií *čučche*. V druhém plánu se práce snaží definovat jednotlivé aspekty procesu ideologizace dějin na základě konkrétních příkladů.

Předkládaná práce je rozdělena do tří částí. První část se zabývá vývojem moderní korejské historiografie ve 20. století s důrazem na vývoj současné severokorejské historiografie.

První kapitola mapuje vznik moderní historiografie na Korejském poloostrově a její celkový vývoj v první polovině 20. století. Sleduje přechod od klasických historických zápisů z období konfuciánského Čosönu k modernímu stylu zápisu, který se vyvinul za japonské koloniální vlády v Koreji. Pro přehlednější rozdělení směrů, které se v tomto období vyvinuly, jsem zvolila rozdělení Henryho Ema, které použil ve své knize *Great Enterprise: Sovereignty and Historiography in Modern Korea*¹ z roku 2013. Podle něj předkládaná práce rozděluje směry na koloniální, nacionalistickou, socioekonomickou a pozitivistickou historiografii.

V druhé kapitole se předkládaná práce soustředí na vývoj již jen socioekonomické neboli marxistické historiografie ve druhé polovině 20. století a její přesun na území severní Koreje. Dále se věnuje postupnému narůstání kultu osobnosti Kim Il-sönga, vzniku ideologie *čučche* a jejímu vlivu na přepisování korejské historie. Stejně jako první kapitola staví především na textu *Great Enterprise: Sovereignty and Historiography in Modern Korea*. Navíc pak sleduje rozdíly ve výkladu historie v 50., 60. a 70. letech 20. století na základě textu *Reinterpreting Traditional History in North Korea*² od Čchö Jöng-hoa. Vzhledem k nedostupnosti novějších materiálů se práce detailně nevěnuje posunu ve vývoji historiografie od 80. let 20. století.

Hlavní částí předkládané práce je její druhá část, která na konkrétních příkladech dokládá vliv severokorejské ideologie na výklad dějin Korejského poloostrova. Pro potřeby předkládané práce zpracovávám jen ta časová období, která se dají pokládat za klíčová období korejské historie, přičemž ne každé z těchto témat podléhá kompletnímu přepisu a jeho zkrácení může být i minimální. Výběr a hloubka zpracování také závisí na dostupnosti

¹ EM, Henry. *Great Enterprise: Sovereignty and Historiography in Modern Korea*. USA: Duke University Press, 2013. ISBN 9780822353577

² CH'OE, Yöng-ho. Reinterpreting Traditional History in North Korea. *The Journal of Asian Studies*, Vol. 40, No. 3 (May 1981). USA: Association for Asian Studies, 1981, str. 503-523

materiálů, ať už severokorejských nebo jiných, a na úrovni mé znalosti severokorejské státní ideologie.

Z dějin starověké Koreje předkládaná práce pojednává o prvních kulturách a státních útvarech na poloostrově, zejména o postavě mytologického zakladatele prvního korejského státu Ko Čosön Tangunovi. Dále shrnuje vznik a zánik Tří království v prvních stoletích našeho letopočtu.

Následujícím období, tedy období států Korjō a Čosön, se práce detailně nevěnuje, zkresení těchto období není nijak výrazné. Oba státy jsou severokorejskými historiky považovány za feudální středověké státní útvary a toto období je ukončeno přechodem do kapitalismu.

Tím začínají moderní dějiny, na které se předkládaná práce soustředí především. Právě události od období bojů o otevření Koreje světu jsou hlavním tématem nejen historie a státní ideologie, ale i státní propagandy.

Tato část práce začíná určením klíčových momentů, podle kterých je stanoven počátek moderních dějin. Z pohledu severní Koreje je to počátek „buržoazní revoluce“ a bojů proti vnějšímu nepříteli, který se chce zmocnit Korejského poloostrova. Důležitým momentem je především porážení „ozbrojené vojenské“ americké lodi *General Sherman* v roce 1866.

Důležité pro toto období je také sledování hlavních historických postav, které dějiny utvářely. Počínaje odražením „americké invaze“ v roce 1866 začínají dějiny utvářet předci Kim Il-sönga a od roku 1919 se předkládaná práce soustředí na výklad dějin převážně z pohledu samotného Kim Il-sönga. Právě tímto stylem jsou psány severokorejské dějiny, zatímco upořádají přehlednější a obecnější souhrn dění za japonské okupace, počínaje rokem 1910.

Celou první polovinu 20. století tedy předkládaná práce sleduje na osudech a „hrdinném protijaponském boji“ mladého generála a budoucího vůdce, a to včetně druhé světové války a osvobození Koreje od japonské okupace. Dále se práce věnuje událostem, které vedly k rozdělení poloostrova na dvě okupační zóny a nakonec i k založení dvou samostatných států.

Další kapitola se věnuje vývoji událostí, které vedly k vypuknutí Korejské války v roce 1950, dále samotným fázím války, až po uzavření příměří v roce 1953.

V následující kapitole jsem se rozhodla shrnout změny v postoji vůči hlavnímu městu severní Koreje Pchjōngjangu po ukončení Korejské války. Toto téma vyzdvihují, jelikož se týká mnohých změn v pohledu na starověkou historii Koreje, kterým jsem se věnovala na začátku této části a které je podloženo řadou náhlých archeologických nálezů podle potřeb pokračující ideologizace a mytizace Kim Il-sönga a jeho rodiny.

Z chronologického sledu událostí vynechávám následující období až do 90. let 20. století. Pro toto období jsem postrádala dostatečné zdroje, na kterých bych mohla dokládat změny v zápisu dějin, kromě některých ojedinělých případů, které zmiňuji až ve třetí části práce.

Poslední dvě kapitoly této části práce se věnují období 90. let 20. století a počátku 21. století se zaměřením na kultury Kim Il-söngových následníků, Kim Čöng-ila a Kim Čöng-üna. Vzhledem k otevření informačního kanálu v podobě uprchlíků, jejichž počet v 90. letech kvůli hladomoru výrazně stoupl, a uvolnění informační blokády od korejských summitů a mezinárodních jednání na počátku nového století jsou jak věrohodné informace, tak státní propaganda lépe dohledatelné. Na jejich základě práce poskytuje základní přehled obrazu současné severní Koreje. Jako v celé práci, tak i tady se text nesoustředí na detailní výklad událostí, ale zaměřuje se na konkrétní historické momenty, které vláda KLRD pozměňuje.

Druhá část předkládané práce vychází ze severokorejských publikací, zejména „*Dějiny Koreje*“, *Čosönrjökksa* (朝鮮歷史)³, „*Základní příručka korejských dějin*“, *Čosönrjökksasangsik* (朝鮮歷史常識)⁴ a rozsáhlých mnohasvazkových dějin s názvem „*Úplné dějiny Koreje*“, *Čosön čönsa* (朝鮮全史)⁵. V celé práci uvádím severokorejské zdroje pod jejich korejským názvem, aby nedošlo k záměně s některou z jihokorejských publikací. Pro srovnání se přidržuji v zásadě informací z publikace *Korea Old and New, A History*⁶ v roce 1990 a cituji z jejího českého překladu z roku 2001.

První dvě publikace, *Čosönrjökksa* a *Čosönrjökksasangsik*, jsou obě zhruba šestisetstránkové shrnutí korejských dějin od pravěku po začátek novověku, tedy do otevření Koreje světu na konci 19. století. Ze všech severokorejských publikací se s *Čosönrjökksasangsik* pro účely práce pracovalo nejlépe. Události jsou popsány poměrně stručně, na konci každého období jsou popsány i hlavní historické postavy té doby a v případě starších dějin jsou poskytnuty i některé chronologické tabulky. Vzhledem k tomu, že byla tato kniha vydána v roce 2008, tak se s ní nejlépe pracovalo i jazykově. Kniha *Čosönrjökksa* z roku 2003 podává stejný časový úsek ve více výpravném podání.

Čosön čönsa je souhrnné dílo o třiceti třech svazcích, které bylo vydáváno v letech 1979 až 1982. Velmi podrobně pojednává o dějinách Koreje od pravěku po současnost. Pro předkládanou práci jsem čerpala z osmi svazků, a to z 13. – 15. dílu o počátku moderních dějin,

³ *Čosönrjökksa*. 7. vydání. KLRD: Kim Il-söng čonghaptähakčchulpchansa, 2003

⁴ *Čosönrjökksasangsik*. 3. vyd. KLRD: Pchjöngjang Čonghabinswäkongdžang, 2008. ISBN 9789946100616

⁵ *Čosön čönsa*. [1. vyd.]. Pchjöngjang: Kwahak, päkwasáčön čchulpchansa, 34 svazků. 1979-1982

⁶ ECKERT, Carter J. ET AL. *Dějiny Koreje*. 2. vydání. Praha: NLN, 2009. ISBN 978-80-7106-580-7

a dále z dílů 23 - 27, které se věnují osvobození Koreje od japonské nadvlády až po konec Korejské války.

Jednotlivé knihy jsou rozděleny do kratších kapitol, které tak tvoří poměrně detailní obsah knihy. Nicméně celá série, stejně jako výše zmíněné publikace, není opatřena rejstříky pro vyhledávání pojmů, což činí práci s textem výrazně složitější. Dále jsem pro praktické a přehledné využití v knihách postrádala chronologické tabulky alespoň základních událostí.

Vzhledem k době, kdy byly knihy psány a vydávány, byly pro mě náročnější i na porozumění. Kromě toho při čtení severokorejských dějin je nutné si zvyknout i na to, že jsou psané velice expresivně. Například Američané jsou zpravidla označováni jako „*američtí imperialističtí bastardi*“ („*midženom*“), časté jsou negativní přívlastky jako „*budižkničemu*“ („*kõntal*“). Naopak pro vlastní stranu užívají výrazy typu „*hrdinné boje*“ a „*hrdinní vojáci*“ („*jõngungdžõkin tchudžång/kunin*“). Texty si také hodně zakládají na opakování termínů i informací, jako jsou zmíněné expresivní výrazy, odkazy na Kim Il-sõngovy texty či projevy, začínající vždy: „*Velký vůdce soudruh Kim Il-sõng učí následovně*“ („*üdühan surjõng Kim Il-sõng tongčikkessonün taũmgwa katchi kjõsahasijõtta*“).

Co knihám nechybí, jsou fotografie a portréty Kim Il-sõnga na začátku každého svazku moderních dějin, které se týkají jeho éry. Ať už propagandistickým aparátem upravená fotografie z jeho prvního veřejného proslovu v roce 1945, kterou jsem použila pro předkládanou práci, nebo snímek zachycující drahého vůdce s vyhrnutými kalhotami, jak pomáhá na rýžovém poli.

Dále jsem si během vyhledávání informací o severokorejském pohledu na Korejskou válku pomohla anglickým textem, který severní Korea publikovala pro zahraniční čtenáře, „*Historie války korejského národa o spravedlivé osvobození vlasti*“ (*History of the just fatherland liberation war of the Korean people*, Pchjõngjang, 1981), dostupného z internetového archívu *archive.org*. Ačkoli je vydání textu datováno rokem 1981, je pod textem uveden i rok 1961, proto jsem každou informaci z tohoto zdroje ověřovala i jinde, aby nedošlo k zaměnění historie, jak ji severokorejští historikové psali v šedesátých a jak v osmdesátých letech. V samotném textu je tento titul citován jen výjimečně.

Pro srovnávání konkrétních úseků posloužil článek Andreie Laňkova *How North Korea uses, abuses history*⁷ a několik jeho vybraných článků vydaných v publikaci *North of the DMZ*⁸

⁷ LANKOV, Andrei. How North Korea uses, abuses history. *Nknews.org* [online]. 2014, 2014-09-09 [cit. 2015-04-26]. Dostupné z: <http://www.nknews.org/2014/09/how-north-korea-uses-abuses-history/>

⁸ LANKOV, Andrei. *North of the DMZ* [online]. McFarland, 2007 [cit. 2015-06-26]. ISBN 978-0-7864-5141-8

a další anglicky psané práce a jihokorejské zdroje. Pro srovnání údajů z Korejské války posloužila převážně česká kniha *Stalinova hra o zemi jitřní svěžesti*⁹ Vladimíra Nálevky.

Události přelomu 20. a 21. století pak vycházejí z knihy B. Myerse *Nejčistší rasa*¹⁰ a z různých internetových zdrojů, převážně zpravodajských.

Třetí část předkládané práce je věnována nejzásadnějším událostem a zásahům do dějin od Korejské války po současnost. Vzhledem k horší dostupnosti informací a materiálů se jedná spíše o krátké kapitoly zaměřené na různá témata, která jsem byla schopna ověřit věrohodnými materiály.

Tato část zahrnuje oficiální informace o historických muzeích, která představují pro jejich důležitost při výkladu ideologizovaných dějin, a oficiální vyhlášky ohledně zavedení vlastního kalendáře a aktuálně i časového pásma. Dále pak práce shrnuje některé z konfliktů a incidentů v hraniční oblasti severní a jižní Koreje a v mezinárodních vodách. Věnuje se ovšem jen nejznámějším případům a především těm z nich, jejichž skutečný průběh severní Korea popírá nebo vykládá jinak než jižní Korea, případně USA. Na závěr se předkládaná práce věnuje odstraňování důležitých postav z dějin v momentě, kdy se stanou pro stát nepohodlnými, a poměrně nedávnému promazání archívů severokorejské Ústřední zpravodajské agentury.

Pro tuto část práce jsem vycházela ve většině případů z internetových zdrojů a základní informace jsem brala převážně opět z knihy A. Laňkova, *North of the DMZ*.

V celé práci používám pro přepis korejských jmen a názvů českou vědeckou transkripci, přičemž se držím pořadí český překlad, v závorce korejský název a případně čínské znaky. V případě názvů severokorejských pramenů a některých těžko přeložitelných pojmů používám transkripci jejich korejského názvu, případně s čínskými znaky v závorce. U korejských autorů, kteří píší anglicky, nechávám jejich jména v té transkripci, ve které jsou uvedeni v dané publikaci. Názvy a termíny pocházející z období japonské okupace, které mé anglické zdroje uváděly pouze v japonštině, nechávám v transkripci japonských názvů a příkládám čínské znaky.

⁹ NÁLEVKA, Vladimír. *Stalinova hra o Zemi jitřní svěžesti*. Praha: Nakladatelství Epoque, 2009. ISBN 9788087027936.

¹⁰ MYERS, Brian Reynolds. *Nejčistší rasa*. 1. vydání. Praha: Ideál, 2013. ISBN 9788086995250

1 Moderní korejská historiografie

1.1 Počátky moderní korejské historiografie

Až do první poloviny 20. století, resp. japonské koloniální éry, nebyla historiografie v Koreji chápána jako vědní disciplína. Historie v podobě dynastických zápisků a kronik byla dodatkem ke studiu konfuciánských klasiků, byla vztahována k Číně a byla využívána především jako nástroj k šíření politických postojů. Měla sloužit jako morální zrcadlo pro panovníka a úředníky, její hlavní funkcí tedy bylo vyzdvihování mravních kvalit, ať už ve smyslu pozitivním nebo negativním. Výsledně se jednalo o abstrahizaci historických postav a modelových situací. K oficiální historii měl přístup jen omezený počet učenců. A jak pro oficiální, tak i pro neoficiální zápisy platilo, že byly psány úředníky a učenici a byly určeny pouze pro tuto vrstvu.¹¹

Na konci 19. století, s příchodem západních civilizací a s počátkem otevírání se Koreje světu, začali korejští učenici hledat cestu, jak zařadit Koreu a její historii do světového kontextu. Především začali pátrat po historických souvislostech, které by zajistily suverenitu tehdejšímu korejskému státu. Jedním z hlavních bodů, na které se historiografie na začátku nového století soustředila, byla otázka korejského národa (mindžok, 民族). Aby mohli korejští intelektuálové vybudovat stát, který bude uznán západními mocnostmi, jejichž státy byly vystavěny převážně na národním principu, začali podporovat uvědomění si korejského národa, jakožto jednoho etnika, které obývalo Korejský poloostrov od dávných časů.¹² Kromě společného území, které zahrnovalo v dobách největšího rozmachu státu Kogurjō oblasti Mandžuska, a jednotného jazyka, se historikové snažili i o definování samotné „korejskosti“ - identity korejského národa a jeho jedinečnosti. Tím nevyhnutelně dospěli i k přehodnocení vztahů s Čínou, což vyvrcholilo ve snahy oprostit se od čínských vlivů a vzorů.¹³

Vzhledem k tehdejší politické situaci – tedy boji Japonska a Číny o nadvládu nad Korejským poloostrovem a potřebou naplnit nové vzory, které by obstály před vnějším světem – se korejští historikové začali přiklánět k japonskému modelu historie¹⁴, který vznikl v období

¹¹ EM, Henry. 2013, str. 82

¹² KIM, Michael. Cosmopolitanism, Nationalism, and Transnationalism in Korean History. In: *Journal of Contemporary Korean Studies Vol. 1, No. 1 (December 2014)*. Korea: National Museum of Korean Contemporary History, 2014, str. 16

¹³ KIM, Michael. 2014, str. 20

¹⁴ KIM, Michael. 2014, str. 24

Meidži.¹⁵ Stejně jako v té době Korejci, tak i Japonci potřebovali vytvořit a sepsat historii monoetnického národa, aby obhájili svou suverenitu. Jedná se tedy o historii, která je primárně psána pro Západ. Jejím hlavním úkolem je přesvědčit, že i když se zmiňovaný národ nyní ocitá v těžkém období a za západním světem evidentně zaostává, je to národ, který byl ve starověku vyspělou a silnou civilizací.¹⁶

Pro vysvětlení dalšího vývoje korejské historiografie je důležité si uvědomit, že všechny vlivy a změny, které jsem zmínila výše a které budou následovat, se udály v období pouhých zhruba tří desítek let a protínaly se navzájem. Sotva se tedy Korejci začali pokoušet o sebeurčení a o uznání vnějším světem, vstoupilo do hry Japonsko, které potřebovalo obhájit svůj nárok na svrchovanost nad korejským národem a začalo uplatňovat svůj vliv. Nicméně myšlenka homogenního etnického národa a svrchovanosti už byla v akademické a politické společnosti patrná a nadále se vyvíjela. Do toho se ze Sovětského svazu začaly šířit myšlenky vlády proletariátu a marxistické teorie. Pro přehledné vysvětlení novodobé korejské historiografie jsem zvolila rozdělení, které pro svou knihu *Great Enterprise* vytvořil Henry Em. Podle něj se směry, které se do třicátých let v Koreji vyvinuly vedle oficiální koloniální historiografie nebo přesněji pod ní, dají rozdělit na nacionalistickou, socioekonomickou (marxistickou) a pozitivistickou historiografii.

Tzv. koloniální, oficiální historiografie se stala základem pro vývoj korejské historiografie jako vědního oboru. Vychází z potřeby Japonska odůvodnit nárok na okupaci. Vyzdvihuje podobnosti mezi Japonci a Korejci, aby potvrdila společný původ, ale zároveň dokazuje rozdílnosti, které potvrzují nadřazenost japonské společnosti a udávají hierarchii v kolonii.¹⁷ Je psána jak japonskými, tak korejskými vědci, kteří vystudovali na japonských vysokých školách. Jak Em uvádí ve své knize:

„Současní jihokorejští historikové určují čtyři témata, které charakterizují koloniální historiografii Koreje: za prvé, že vnější síly – čínská, mandžuská a japonská – vždy určovaly historický vývoj Koreje (tchajulsöngnon, 他律性論, teorie podřízenosti vnějším činitelům); že předmoderní korejská společnost zcela stagnuje, Korea v 19. století odpovídá Japonsku ve 12. století (čöngčhesöngnon, 停滯性論, teorie stagnace); že frakcionářství je hluboce zakořeněno v korejské politické kultuře, jak dokazují neustálé frakční

¹⁵ 明治時代, 1868-1912 éra osvícené vlády, reforem Meidži a modernizace za podpory západních mocností

¹⁶ KIM, M., 2014, s. 21

¹⁷ EM, Henry. 2013, str. 12

spory během období Čosönu (tangphasöngnon 黨派性論, teorie frakcionářství); a že Japonci a Korejci sdílí společné předky, tudíž japonská kolonizace Koreje reprezentuje obnovení starověkých pout (Il-son tongdžoron, 日鮮同祖論, teorie o společných kořenech Japonců a Korejců).“¹⁸

Důležitou úlohu pro budoucí vývoj jihokorejské i severokorejské historiografie měla nacionalistická historiografie, která staví na již zmíněné myšlence korejského národa – mindžok (民族) a na práci historika Sin Čchä-hoa (申采浩, 1880-1936). Sin dává základ nacionalistické, ale podle současných historiků také celé moderní historiografii, svým dílem „*Pojednání o novém čtení historie*“ (*Toksa sillon, 讀史新論*) z roku 1908. V této práci kritizuje „moderní učebnice“ vydané v roce 1894, kterým vyčítá, že jsou jen překlady korejských dějin, psaných Japonci. Podle něj jsou v učebnicích úspěchy korejského národa připisány různým jiným kulturám, které jej od samého počátku měly ovlivňovat.¹⁹

Sin ve své práci vykládá korejskou historii jako historii korejského národa. Nesoustředí se na vzestupy a pády dynastií, ale na prosazování se národa, od jeho založení mytickou postavou – Tangunem²⁰, kterého uvádí jako historickou postavu, zakladatele Starého Čosönu. Jeho potomci podle Sina obývali území zhruba desetkrát větší, než se obvykle Korejcům přičítá, dosahující většiny území Mandžuska.²¹

Skupina nacionalistických historiků se utvořila po anexi Koreje. Jejimi hlavními představiteli byli mimo jiné Pak Ůn-sik (朴殷植; 1859-1925) a Čchö Nam-sön (崔南善; 1890-1957), kteří měli za cíl pozvednout národní vědomí a dosáhnout korejské nezávislosti.²² Ve třicátých letech se pak setkáváme s „novým nacionalismem“, který je progresivní a hledá cestu, jak vyřešit konflikt sociálních tříd, zatímco nadále upřednostňuje jednotu národa a zachovává

¹⁸ EM, Henry. 2013, str. 94

¹⁹ EM, Henry. 2013, str. 97-98

²⁰ Mýtus o Tangunovi, kterému se věnuji dále v hlavní části práce, a jeho přijetí do oficiální historie, je samo o sobě širokým tématem. V dobách Čosönu byl za zakladatele korejské státnosti považován především čínský učenec Kidža (箕子), který byl některými učiteli považován za následníka Tangunových potomků. Jiní dávají Tanguna a Kidžu do protikladu. Ve snaze oprostít se čínských vlivů byl v mnoha proudech od začátku 20. století upřednostňován Tangun.

²¹ EM, Henry. 2013, str. 81

²² Ibid

antikomunistický postoj.²³ Hlavním představitelem této doby a směru byl An Čchä-hong (安在鴻; 1891-1965).

Hlavním směrem pro tuto práci je směr marxistický, tedy historiografie sociálně ekonomická. Zatímco se většina intelektuálů 20. a 30. let snažila najít „specifika“ korejské minulosti, marxismem ovlivnění historici jako Sin Nam-čchöl (申南澈) a Päk Nam-un (白南雲; 1894-1979) přicházejí na začátku 30. let s hledáním „univerzální minulosti.“²⁴ Tento koncept vychází z Marxova historického materialismu.²⁵ Podle Marxovy teorie se předpokládá, že hybná síla historie je determinována materiální produkcí a vzestupem různých socioekonomických uskupení. Hlavním a rozhodujícím prvkem historického procesu je způsob výroby, který vede k vytvoření sociálních tříd. Motorem historie je pak třídní boj, který utváří sociokulturní evoluci od otrokářské společnosti, přes feudalismus a kapitalismus, který bude svržen socialistickou revolucí pracující třídy.²⁶

Na základě této teorie navrhuje Päk Nam-un směry, které se snaží najít „specifika“ Koreje, které by ji odlišily od ostatních národů, a snaží se prokázat, že se korejská společnost a ekonomika vyvinuly podle univerzálního procesu. Usiluje tak o zasazení dějin Koreje do kontextu dějin světových a obhájí i legitimitu Koreje v mezinárodním řádu.²⁷

První obsáhlou socioekonomickou historií Koreje byla práce Päk Nam-una, „Sociální a ekonomické dějiny Koreje“²⁸ z roku 1933, kde zpochybňuje důležitost zmiňovaných specifík. Zakladatelský mýtus o Tangunovi klasifikuje jako mýtus, na rozdíl od nacionalistů, kteří Tanguna popisují jako historickou postavu, ale nezpochybňuje ho jako koloniální historikové. Na mýtu dokládá počátky třídního rozdělení společnosti a nadřazenosti mužů nad ženami na počátku dějin. Podle Marxovy teorie uvádí Päk počátky korejského národa jako primitivní společenství, období Tří království od 1. do 7. století jako otrokářskou společnost, za počátek asijského feudálního systému považuje období sjednocení tří království Sillou v 7. století a počátky kapitalismu zasazuje do pozdního období Čosönu v 18. století.²⁹

²³ EM, Henry. 2013, str. 126

²⁴ KIM, Michael. 2014, str. 27

²⁵ Historický materialismus je spolu s dialektickým materialismem základem marxismu. Je to filosofická věda o vztahu společenského vědomí k společenskému bytí, o nejobecnějších zákonech a hybných silách vývoje lidské společnosti; je obecnou teorií a metodou vědeckého poznání a přetváření společnosti.

²⁶ CH'OE, Yöng-ho. Reinterpreting Traditional History in North Korea. *The Journal of Asian Studies*, Vol. 40, No. 3 (May 1981). USA: Association for Asian Studies, 1981, str. 503

²⁷ KIM, Michael. 2014, str. 27

²⁸ Čosen šakai keizaišii (朝鮮社會經濟史)

²⁹ EM, Henry. 2013, str. 114

Na uvedenou chronologii navázal Sin Nam-čchöl, který zdůrazňoval, že Korejci nejsou jiní než jiné národy a jejich historie je předurčena biologickými faktory, které jsou společné pro celé lidstvo.³⁰

Většina marxistických historiků 30. let 20. století je od 70. let v jižní Koreji považována za nacionalisty, jelikož současní historici potřebovali najít cestu, jak by mohli citovat autory, jako byl Päk Nam-un a další, kteří po rozdělení odešli na Sever a na Jihu tak byli zakázáni.³¹

Třetím směrem, který můžeme vydělit z koloniální historiografie, je směr pozitivistický. Jeho hlavními představiteli jsou členové společnosti *Čindan* (Čindanhakhö, 震檀學會), akademické společnosti založené v roce 1934, která se distancovala jak od nacionalistů, tak od marxistů. Pozitivistická historiografie byla vystavěna na tradici kritické historiografie.³² Snaží se o objektivní, akademický přístup k zápisu historie. Soustřeďuje se na zahraniční vlivy na Koreu; například vztahy mezi Čínou a Koreou jsou vyobrazovány jako vztahy reciproční – Korea se účastnila tributárního systému za účelem mezinárodního obchodu.³³

Jak jsem již zmínila výše, rozdělení do těchto směrů nebylo jednoznačné a ne všichni historici spadají pod jeden konkrétní proud. S ohledem na politickou situaci Koreje 20. a 30. let 20. století je žádoucí poukázat i na některé skupiny, které se v té době na akademické a politické scéně vyskytovaly. Už na začátku 20. let vnikaly tendence pro seskupení nacionalisticky a komunisticky smýšlejících intelektuálů. V roce 1927 vznikla skupina *Singanhö* (新幹會, „Společnost nové elity“), ve které se sdružovali radikální i umírnění nacionalisté a komunisté a jejímž cílem bylo přemostit propast mezi nimi. Oba směry sdílely stejné dilema, jak vytvořit jednotnou a efektivní linii a přitom si zachovat rozdílnou ideologickou identitu³⁴. *Singanhö* byla rozpuštěna v roce 1931 s ohledem na tehdejší mezinárodní situaci – Japonsko obsadilo Mandžusko, fašistická hnutí ve světě nabírala na síle a zvýšila se potřeba rozlišení revoluční mezinárodní solidarity od nacionalistické politiky. Od rozpuštění společnosti se korejští komunisté soustředili na rozpoutání revoluce zdola.³⁵

³⁰ KIM, Michael. 2014, str. 25-26

³¹ EM, Henry. 2013, str. 150

³² 문헌 고증 사학, 文獻考證史學, Historická věda, založená na kritické četbě textů. Tato metoda se dříve zavedla i v Japonsku.

³³ EM, Henry. 2013, str. 127-8

³⁴ Ibid, str. 117

³⁵ Ibid, str. 117-18

Na počátku 20. let zahájil japonský guvernér Saitó Makoto³⁶ projekt, na kterém se podílela Společnost pro kompilaci korejské historie (Čósenši hensjúkai, 朝鮮史編修會). Po desetileté práci byly vydány první díly celkem třiceti osmidílné Korejské historie (Čósenši, 朝鮮史), třídílný Sborník korejských dokumentů (Čósen širjó sušin, 朝鮮飼料集塵) a jednadvacetdílný Archív korejských dokumentů (Čósen širjó sókan, 朝鮮飼料叢書). Společnost byla jednoznačně orgánem koloniální vlády, ale patřili do ní i někteří nacionalisticky smýšlející historici jako Čchö Nam-sön nebo historik korejského náboženství I Nüng-hwa.³⁷

I v rámci společnosti Čindan vedle pozitivistických historiků působili někteří marxisticky smýšlející vědci.³⁸

1.2 Vývoj severokorejské historiografie v 2. polovině 20. století

Po skončení 2. světové války byla dne 15. srpna 1945 Korea osvobozena od japonské nadvlády americkými a sovětskými vojsky a Korejský poloostrov byl rozdělen na dvě části. V jižní části působila tzv. vojenská správa armády Spojených států v Koreji (United States Army Military Government in Korea - dále jen USAMGIK)³⁹ a v severní sovětská správa, která začala prosazovat do vedení mladého Kim Il-sönga. Ihned po osvobození narazila celá populace poloostrova na citlivou otázku kolaborace za okupace a jak levice, tak pravice se snažily o převzetí moci na celém poloostrově.⁴⁰

Historici, kteří byli za okupace uznávaní a přitom si udrželi jistý odstup od japonského imperialismu, měli příležitost chopit se vedoucích rolí při rekonstrukci historických výkladů a v reorganizaci vzdělávacích a akademických institucí. V prvních měsících po osvobození se historik Päk Nam-un soustředil na vystavění základů vysokoškolského vzdělání a začal organizovat Národní akademii věd (*čosön haksulwön*, 朝鮮學術院), která měla sjednocovat odborníky napříč všemi disciplínami a politickým spektrem v přírodovědných, společenských a humanitních vědách. Byla to také příležitost pro marxistické intelektuály, s Päkem v čele, jak

³⁶ Saitó Makoto (齋藤実, 1858-1936), Japonský admirál a politik, v letech 1919 – 1927 a 1929 – 1931 generálním guvernérem v Koreji, v letech 1932-1934 prvním ministrem Japonska. Během svého působení v Koreji zavedl některá opatření, která umírnila japonskou politiku vůči Korejcům.

³⁷ EM, Henry. 2013, str. 109

³⁸ EM, Henry. 2013, str. 129

³⁹ ECKERT, Carter J. ET AL. 2009, str. 243

⁴⁰ Ibid, str. 139

získat dominantní postavení v akademickém kontextu. Mnoho mladých historiků se v tomto období přidalo k marxistickému Svazu vědců (*kwahakdža tongmäng*, 科學者同盟) nebo nově vytvořené Historické organizaci (*jöksahakhö*, 歷史學會), ve které se sdružovali jak marxističtí, tak nemarxističtí historikové.⁴¹

USAMGIK se ale snažila komunistické projevy v zemi potlačit a mnoho levicově smýšlejících opustilo jižní část Koreje ještě před rokem 1948, ať už z ideologických důvodů nebo kvůli nabídce práce na Severu.⁴² Päk Nam-un odešel na Sever krátce před vznikem Korejské lidově demokratické republiky (dále jen KLR) v roce 1948, kde se pak stal prvním ministrem pro vzdělávání (1948-56). V roce 1949 se stal předsedou nově založené Korejské komise pro kompilaci dějin (*čosön rjöksa pchjõnčhan üwõnhö*, 朝鮮 歷史 編纂 委員會).⁴³

Po založení oddělených států v roce 1948 a zavedení antikomunistického Zákona o národní bezpečnosti (*kukkaboanpõp*, 國家保安法) v listopadu téhož roku v nově vzniklé Korejské republice museli komunisté z jižní Koreje buď uprchnout na Sever nebo se stáhnout z veřejného života. V KLR tak převažovali historikové původně z jižní části poloostrova.⁴⁴ K odchodu intelektuálů na Sever přispělo i zdejší větší „pochopení“ pro spolupráci s japonskou okupační správou a menší stíhání s ní spojené.⁴⁵

Za zmínku stojí také návrat historika Han Hüng-sua (韓興洙, 1909-?) z jeho dlouhodobého pobytu v Evropě. Han Hüng-su, uznávaný korejský archeolog, strávil nějaký čas především ve Vídni a v Praze, kde rozšiřoval povědomí o své vlasti. Už zde se v jeho pracích promítla jeho levicová orientace a v roce 1948 vstoupil na území KLR. Od července 1948 učil na Kim Il-sõngově univerzitě, v listopadu téhož roku byl dosazen do čela nového vlivného Výboru pro zachování kulturního dědictví (*muldžil munhwa jumul čosabodžonüwõnhö*, 物質文化 遺物 調查保存委員會).⁴⁶

Pod sovětskou okupační správou se stal hlavním historickým trendem v KLR model sovětské historické vědy. Marxističtí autoři, kteří byli vychováni za japonské okupace, se

⁴¹ EM, Henry. 2013, str. 144-5

⁴² Ibid, str. 148

⁴³ Ibid

⁴⁴ Ibid

⁴⁵ MYERS, Brian Reynolds. 2013, str. 29

⁴⁶ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a OLŠA, Jaroslav, jr. (eds.). *Han Hüng-su: otec československé koreanistiky*. Praha: Nová vlna, 2013. ISBN 9788085845365. str. 386-389

dostali do vedoucích postavení coby historikové – politici a měli tak i šanci utvářet nový koncept dějin.⁴⁷

Po vzoru sovětského kultu osobnosti Stalina zahájil nový režim v KLRD téměř ihned budování kultu budoucího vůdce Kim Il-sönga. Současně s tím zahájil propagandu za sjednocení vlasti a vyhnání USA, které podle něj jen nahradila Japonsko v okupační správě.⁴⁸ Historici v KLRD měli za úkol sepsat korejskou historii podle dvou zdánlivě neslučitelných pravidel, aby vyhověli potřebám strany, a to interpretovat historii na základě marxistického univerzalistického systému a zároveň oslavovat jedinečnost korejského historického dědictví, a tím uspokojit nacionalistické potřeby.⁴⁹ Podle severokorejských historiků samotných psali historii ve jménu „socialistického vlastenectví“.⁵⁰

Jako první se jim dostal do rukou zakladatelský mýtus o Tangunovi. Po vzoru japonského zpracování historie se z mýtu náhle stal základní kámen severokorejské historie a nacionalismu. Hora Päktusan obdržela status posvátného rodiště zakladatele korejské rasy, obdobně jako je Fidži posvátným místem pro Japonce.⁵¹

Korejský národ začal být vyobrazován jako zranitelný a nevinný, vůdce jako mateřská postava a Japonsko a USA jako největší nepřítel.⁵² Po oficiálním rozdělení států začala propaganda burcovat k boji za osvobození bratrů a sester trpících pod vládou nepřítele.⁵³

Padesátá léta přinášejí pro Koreu mnoho změn. Korejská válka, která se přehnala přes poloostrov v letech 1950 – 1953, nejenže zdevastovala zemi, ale dala jasně najevo, že ke sjednocení Koreje jen tak nedojde. To si uvědomovaly jak vlády, tak i historikové, kteří potřebovali najít ideologicky správný způsob, jak zpracovat události od konce 2. světové války. Zároveň se s koncem korejské války pozvedla vlna nacionalismu. Po smrti Stalina v roce 1953 navíc došlo i ke změnám v politice v samotném Sovětském svazu i v KLRD. Severní Korea jako jedna z mála států komunistického bloku nepřijala nový politický postoj Moskvy spojený s destalinizací režimu a pokračovala ve stávající politice stalinismu s narůstající ostroší nacionalistické rétoriky.⁵⁴ Po pokusu o svržení Kim Il-sönga v roce 1956⁵⁵ začíná období

⁴⁷ PETROV, Leonid A., *North Korean Historians at the Helm of Power (1945-1950)*. 1st World Congress of Korean Studies, 2013

⁴⁸ MYERS, Brian Reynolds. 2013., str. 31

⁴⁹ CH'OE, Yöng-ho. 1981, str. 503

⁵⁰ Ibid, str. 522

⁵¹ MYERS, Brian Reynolds. 2013., str. 30

⁵² Ibid, str. 32

⁵³ Ibid, str. 36

⁵⁴ LANKOV, Andrei. *Crisis in North Korea: The Failure of De-Stalinization, 1956*. USA: University of Hawai'i Press, 2005. ISBN 978- 0-8248-2809-7. str. 3

⁵⁵ V důsledku Chruščovova projevu v únoru 1956 se Kimovi oponenti pokusili o jeho svržení a na sjezdu Strany v srpnu téhož roku proti němu vystoupili s kritikou jeho silícího kultu osobnosti a odsoudili ho za setrvávání v striktním stalinistickém režimu.

likvidace prosovětských činitelů a prosovětské politiky. V druhé polovině 50. let se klade důraz na soběstačnost státu a začíná se objevovat myšlenka *čučche*.⁵⁶

Ideologie *čučche*, překládaná jako *soběstačnost* nebo také *nezávislost*, která se začala utvářet v druhé polovině padesátých let, se vykládá ve třech nejdůležitějších bodech: politická nezávislost (*čadžu*, 自主), soběstačnost v ekonomice (*čarip*, 自立) a soběstačnost, co se týče obrany státu (*čaü*, 自衛).⁵⁷

Kim Čong-il o ideologii *čučche* prohlásil, že je „*revoluční teorií, která obsazuje nejvyšší stupeň vývoje revoluční ideologie pracující třídy*.“ Originalita a nadřazenost myšlenky *čučche* podle něj určuje a posiluje korejský socialismus. „*Náš styl socialismu*“, jak jej Kim Čong-il označuje, je „socialismem zaměřeným na člověka“, čímž se odklání od myšlenky marxismu- leninismu, že řídicí silou historického procesu je materiální produkce, nikoli člověk.⁵⁸ „*Náš styl socialismu*“ byl prezentován jako sociopolitická teorie:

*„Politická a ideologická moc hybné síly revoluce není nic jiného, než síla upřímné jednoty mezi vůdcem, Stranou a masami lidí. V naší socialistické společnosti tvoří vůdce, Strana a lid pospolu jednotný sociopolitický organismus. Konsolidace pokrevních vztahů mezi vůdcem, Stranou a lidem je zaručena jedinou ideologií a společným vedením.“*⁵⁹

Vliv *čučche* na severokorejskou historiografii vidí Leonid A. Petrov ve svém příspěvku „*Juch'e in Korean History Research – A Step toward Unification*“ z 2. kongresu AKS⁶⁰ následovně:

„Charakteristickým prvkem ideologie je militantní nacionalismus, jak můžeme vidět na nepřátelství vůči cizím mocnostem a na propagaci suverenity korejského dědictví a národa. Podle ideologie čučche nahlízejí historici na Koreu jako na vyvolenou zemi a je propagována myšlenka, že se civilizace vyvinula na Korejském poloostrově. Toto téma se poprvé prosadilo

⁵⁶ LANKOV, Andrei. 2005, str. 4-5

⁵⁷ ECKERT, Carter J. ET AL. 2009, str. 307

⁵⁸ SHIN, Gi-wook. *Ethnic Nationalism in Korea: Genealogy, Politics, and Legacy*. Stanford: Stanford University Press, 2006. ISBN 9780804754088. str. 92

⁵⁹ Ibid, str. 92-93

⁶⁰ The Academy of Korean studies, 2nd World Congress of Korean studies, 2014

v rozsáhlé třiceti třídílné publikaci dějin Čosŏn čönsa (*Úplné dějiny Koreje, 1979-1982*).⁶¹

Historiografická scéna byla v 50. letech po skončení války poměrně živá a produktivní. Pro marxistické historiky byla nejdůležitější otázkou periodizace dějin. Jak bylo uvedeno v periodiku „*Historická věda*“ (*Rjŏksa kwahak*) v roce 1962:

„...periodizace, která přispívá k pochopení historie jakožto nezadržitelného procesu sociálního vývoje, má zásadní význam ve vědeckém systematizování historie lidu naší země.“⁶²

Toto téma bylo nejdůležitějším a nejkontroverznějším tématem severokorejských historiků a prošlo několika fázemi.⁶³ V 50. a 60. letech se jednotlivá období diskutovala a historikové podávali různé názory na klíčová období. Postupně se ale do výkladu historie stále více angažoval i stát, resp. Korejská strana práce, a vnášely se něj nacionalistické prvky, které podporovala nová ideologie *čučche*, což také znamenalo čistky mezi historiky, kteří nebyli dostatečně „vlastenečtí“ ve své předchozí tvorbě. Mezi první z nich patřil pravděpodobně kvůli svým vztahům v zahraničí i výše zmíněný Han Hŭng-su, o jehož osudu po roce 1952 není nic přesného známo.⁶⁴ Na začátku 70. let byl již jasně znatelný vliv *čučche* a do konce 70. let byla většina historie daná dogmaticky státní ideologií a stala se tak dále nediskutovaným tématem. Tento proces můžeme vidět na následujících několika příkladech, které rozebírá Čchŏ Jŏng-ho ve své práci *Reinterpreting Traditional History in North Korea*.

Na základě první aplikace marxistické metodologie označil Päk Nam-un ve 30. letech společnost období Tří království a Sjednocené Silly za otrokářskou společnost. V polovině 50. let přišli někteří historici s názorem, že korejská společnost nikdy neprošla otrokářstvím a přešla z primitivního společenství rovnou do feudálního. Téma bylo nadále diskutováno a v 60. letech byly za otrokářské státy prohlašovány pouze Ko Čosŏn, Pujŏ a Čchinguk a jejich počátky byly posunuty dále do 8. – 7. století př. n. l.⁶⁵

Na základě těchto tvrzení se pak přizpůsoboval i názor na feudální období. V 50. letech byl počátek feudalismu lokalizován do 7. století, na začátek období Sjednocené Silly, v 60. letech bylo za feudální společenství považováno už Kogurjŏ, založené v 1. století př. n. l., což

⁶¹ PETROV, Leonid A., *Juch'e in Korean History Research – A Step toward Unification*. 2nd World Congress of Korean Studies, 2014

⁶² CH'OE, Yŏng-ho. 1981, str. 503

⁶³ Ibid, str. 503

⁶⁴ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a OLŠA, Jaroslav, jr. (eds.). 2013, str. 395

⁶⁵ Ibid, str. 504

vyhovovalo korejskému nacionalismu, jelikož to stavělo korejský národ na mnohem vyspělejší úroveň. V 70. letech pak bylo ideologií posunuto založení států Tří království – vznik Kogurja byl posunut do roku 277 př. n. l.⁶⁶

S tím souvisí i změna pohledu na jednotlivé státy Tří království. V korejské historii byla vždy považována za nejmocnější Silla, tak, jak ji uváděl Kim Pusik (金富軾, 1075-1151) v nejstarší dochované kronice Samguk sagi (三國史記, „Historie Tří království“, 1145)⁶⁷ severokorejsí historikové ale přesunuli pozornost na Kogurjō, které uvádějí jako nejstarší a nejsilnější ze tří království.⁶⁸

Dalšími tématy, které prošly obdobným vývojem, byla existence čínských komandérií⁶⁹ po pádu Ko Čosōnu, ale i moderní historie, zejména Kim Il-sōngovy rodiny. Jak můžeme vidět, hlavním cílem historiků v KLRD bylo posunout počátky korejské civilizace a vyspělosti co nejdále do historie, přitom zachovat marxistický univerzální model, vyzdvihnout jedinečnost korejského národa a vymazat vlivy jiných kultur. Od 70. let se také ve spojitosti s ideologizací dějin v souladu s myšlenkou *čučche* začaly falzifikovat a ničit archeologické nálezy. Zmizely důkazy o existenci čínských komandérií, objevila se hrobka krále Tongmjōnga⁷⁰ z období Kogurja a v 90. letech také hrobka mytického zakladatele Ko Čosōnu, Tanguna.⁷¹

Od 80. let nedošlo k výrazným posunům v principu ideologizace dějin, historie je až do dnešní doby psána v souladu s ideologií *čučche*. Po rozpadu sovětského bloku se v 90. letech přestal používat termín marxismus - leninismus, a to včetně ústavy KLRD.⁷²

⁶⁶ CH'OE, Yōng-ho. 1981, str. 511

⁶⁷ Co se týče tohoto přesunu, je v souladu se známými fakty. Kogurjō bylo v Samguk sagi potlačeno vzhledem k Kim Pusikově afinitě i příbuznosti k Sille, tudíž i desinterpretováno.

⁶⁸ CH'OE, Yōng-ho. 1981, str. 511

⁶⁹ Čtyři chanské okruhy (漢四郡) byly čínské správní jednotky na území dnešního Mandžuska a Koreje založené roku 108 př. n. l. po poražení Ůman Čosonu- Lo-lang (樂浪郡), Čen-fan (真番郡), Lin-tchun (臨屯郡) a Süan-tchu (玄菟郡).

⁷⁰ Vlastním jménem Ko Čumong (asi 58- 19 př. n. l.), podle legendy založil v roce 37. př. n. l. Kogurjō a vládl do roku 19 př. n. l.

⁷¹ LANKOV, Andrei. How North Korea uses, abuses history. *Nknews.org* [online]. 2014, 2014 -09-09 [cit. 2015-04-26]. Dostupné z: <http://www.nknews.org/2014/09/how-north-korea-uses-abuses-history/>

⁷² ECKERT, Carter J. ET AL. 2009, str. 307

2 Severokorejský výklad klíčových momentů historie

Následující část práce se věnuje současnému severokorejskému výkladu korejské historie. V chronologickém pořadí uvádí momenty z historie, které jsou nejvíce ovlivněné státní ideologií a mají největší vliv na mytologizaci národní identity a zpětně i propagandu. Kromě nejstarších dějin, které utvářejí počátky korejské státnosti a kultury, se soustřeďuje především na dějiny 20. století, opomíjejí tak období státních útvarů Korjō a Čosōn. I v případě těchto období dochází k přepisování dějin, nicméně pro cíle této práce je neshledávám natolik důležitými.

2.1 Nejstarší dějiny Korejského poloostrova

2.1.1 Úsvit dějin

Počátky korejské civilizace umisťují severokorejští vědci do druhé poloviny 4. tisíciletí před naším letopočtem. Tzv. „kultura řeky Tädonggang“ (*Tädonggang munhwa*, 大同江文化), soustřeďující se do okolí dnešního Pchjōngjangu, o které najdeme zmínky jen v severokorejských publikacích, měla být ve své době jednou z pěti nejvyspělejších civilizací světa vedle Číny, Indie, Mezopotámie a Egypta.⁷³

Za první státní útvar na Korejském poloostrově je považován Starý Čosōn,⁷⁴ k jehož založení se vztahuje mýtus o Tangunovi. Podle Samguk jusa (三國遺事)⁷⁵, kroniky ze 13. století, nejstaršího dochovaného zdroje mýtu o Tangunovi, sestoupil Hwanūng, syn nebeského vládce Hwanina, na zem, aby vládnul lidem. Jednoho dne za ním přišel tygr a medvědice, kteří se chtěli stát lidmi. Pouze medvědice splnila úkol, který jim Hwanūng dal, a proměnila se v ženu. Později s ní Hwanūng zplodil syna Tanguna, který založil stát Ko Čosōn, neboli Starý Čoson, a po dlouhé vládě se stal duchem hor.⁷⁶

V Koreji se tento mýtus považuje za zakladatelský mýtus, dokládající počátek státnosti na Korejském poloostrově, a byl důležitým v mnoha kritických obdobích korejské historie.⁷⁷

⁷³ Čosōnrjōksasangsik. 2008, str. 38

⁷⁴ Také „Ko Čosōn“

⁷⁵ Samguk jusa, neboli „Neopominutelné události Tří království“, je nejstarší dochovanou neoficiální kronikou buddhistického mnicha Irjōna z 80. let 13. století. Doplnjuje oficiální kroniku Samguk sagi z počátku 12. století o mýty, legendy a pověsti a popisuje vznik a vývoj raného korejského buddhismu.

⁷⁶ Samguk jusa: *Nepominutelné události Tří království*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2012. ISBN 9788074221767. str. 32

⁷⁷ EM, Henry. 2013, str. 80

V současných severokorejských historických publikacích najdeme mýtus o zrození Tanguna ve stejné formě, avšak je doplněn o doložení Tanguna jako historické postavy ve světle „nalezení“ jeho hrobky v roce 1993 poblíž Pchjōngjangu. Ostatky nalezené v hrobce byly vyhodnoceny jako 5011 let staré⁷⁸ a Tangun byl prohlášen za syna vůdce místního společenství. Založil první korejský stát Ko Čosōn s hlavním městem na území dnešního Pchjōngjangu. Ko Čosōn měl být podle severokorejských historiků na začátku 3. tisíciletí před naším letopočtem prvním státem ve východní Asii, jehož společnost byla hierarchicky uspořádána.⁷⁹ Jeho dlouhá historie a společnost je severokorejskými historiky bohatě popsána, stejně jako život Tanguna, i když podle ostatních historiků nejsou o Ko Čosōnu skoro žádné dochované dokumenty a archeologické nálezy z období před rozdělením Koreje nebyly dostatečné na tak podrobný popis.⁸⁰

2.1.2 První feudální státy a kult státu Kogurjō

Zatímco v jihokorejských dějinách jsou státy Silla, Kogurjō a Päkče, jejichž počátky se datují do roku 57, 37 a 18 př. n. l., považovány za starověk⁸¹, v KLR jsou Tři království spojována s počátky feudalismu na Korejském poloostrově, a jsou tudíž vnímána jako začátek středověku.

Prvním feudálním státem bylo podle severokorejských historiků Kogurjō, založené roku 277 př. n. l. v severní části poloostrova⁸², tedy o 240 let dříve než potvrzují důvěryhodné nálezy a dokumenty. Kogurjō podle KLR navázalo přímo na zánik Starého Čosōnu, čímž z historie odstraňuje období Ůman Čosōn, které mu podle historických dokumentů předcházelo.⁸³ Důvodem, proč jej KLR neuvádí, je podle všeho fakt, že se jednalo o stát ovládaný čínskou elitou, a i když pokračoval v tradici Starého Čosōnu a populace byla převážně táž, byl pod silným čínským politickým i kulturním vlivem⁸⁴, což by odporovalo snahám severokorejského nacionalismu popřít vnější vlivy na vývoj korejského národa. Ze stejného důvodu také

⁷⁸ V roce 1993 byly prohlášeny za 5011 let staré, tudíž se Tangunovi ostatky datují do roku 3013 př. n. l., zatímco podle datace v Samguk jusa se narození Tanguna datuje do roku 2333 př. n. l.

⁷⁹ Čosōnrjōksa. 2003, str. 31-30

⁸⁰ LANKOV, Andrei. 2014 [online]

⁸¹ ECKERT, Carter J. ET AL. 2009. str. 361

⁸² Čosōnrjōksa. 2003, str. 71

⁸³ Ůman Čosōn byl založen kolem roku 194 př. n. l. čínským běžencem Wej Manem (korejsky Ů Man), který se zmocnil vlády nad oslabeným Ko Čosōnem. Vojensky silný stát se nacházel na severní části poloostrova a začal se rozpínat na sever i jih, což vedlo k čínským vpádům, kterým Ůman Čosōn roku 108 př. n. l. podlehl. Na jeho místě vznikly tři správní oblasti čínské dynastie Chan.

⁸⁴ ECKERT, Carter J. ET AL. 2009, str. 14-15

nezmiňují období čtyř chanských komandérií, které Čína založila na dobytém území Ůman Čosönu v roce 108 př. n. l.⁸⁵

Skutečnost, že Kogurjō bylo vojensky silným státem, který dokázal odolávat útokům sousední Číny, nahrává severokorejským nacionalistickým teoriím o vytvoření silného kultu kolem něj.⁸⁶ Kogurjō je tedy vnímáno jako „vojensky a ekonomicky nejsilnější stát korejské historie, jehož lid byl velmi vlastenecký, odvážný a pracovitý.“⁸⁷

Kogurjō, které se v době svého největšího územního rozmachu rozpínalo od severní poloviny poloostrova až daleko do Mandžuska, vnímá KLDR jako svého předchůdce, zatímco výrazně menší a slabší státy Silla a Päkče vidí jako předchůdce dnešní Korejské republiky. Tím spíše je zdůrazňován rozdíl ve vyspělosti těchto tří států.⁸⁸ Počátky feudálního Päkče i feudální Silla jsou nejasně datovány pouze do 1. století př. n. l. a kromě zakladatelských mýtů se historici věnují spíše až dějinám 5. - 6. století našeho letopočtu, období nejvyššího kulturního rozmachu států.

S problematickou otázkou sjednocení Koreje v 7. století Sillou za pomoci tchangské Číny a vznikem Sjednocené Silla⁸⁹ se dějiny KLDR vypořádaly následovně.

V roce 660 za pomoci tchangské Číny, porazila Silla Päkče, a v roce 668 s tchangskou pomocí porazila i Kogurjō. Následně se obrátila proti Tchangům a do roku 676 se je snažila vytlačit z nově dobytého území v oblasti řeky Amnokkang. Sjednocením tří států vznikla nikoli Sjednocená Silla (*Tchongil Silla*, 統一新羅), ale Pozdní Silla (*Hugi Silla*, 後期新羅), která měla velký negativní vliv na vývoj historie korejského národa a velmi ho oslabil.⁹⁰ Kogurjō ovšem nebylo Sillou pohlceno, jelikož na většině jeho bývalého území mimo Korejský poloostrov vznikl v roce 698 silný stát Parhā, který vytvořili uprchlíci z dobytého území Kogurja a který navazoval na jeho tradice.⁹¹ Silla tím pádem není potvrzena jako první sjednotitel a tato zásluha je připisována až státu Korjō, který byl založen roku 918 a státy na Korejském poloostrově sjednotil v roce 936.⁹²

⁸⁵ ECKERT, Carter J. ET AL. 2009, str. 17

⁸⁶ LANKOV, Andrei. Making history, *North of the DMZ* [ebook]. 2007 [cit. 2015-06-26]. ISBN 978-0-7864-5141-8.

⁸⁷ *Čosönrjōksa*. 2003, str. 76

⁸⁸ LANKOV, Andrei. 2014 [online]

⁸⁹ ECKERT, Carter J. ET AL. *Dějiny Koreje*. 2. vydání. Praha: NLN, 2009. ISBN 978-80-7106-580-7. str. 36

⁹⁰ *Čosönrjōksasangsik*. 2008. str. 100-101

⁹¹ Ibid, str. 130

⁹² LANKOV, Andrei. 2014 [online]

Tím spíše, že hlavním městem Korja byl Käsöng, který se nachází na území KLLDR, a název státu navazuje na silné Kogurjō, je příhodné, že právě tento státní útvar tvoří počátky dějiny sjednocené Koreje.

2.2 Moderní dějiny

2.2.1 Otevření Koreje světu

Počátky moderních dějin Koreje jsou zasazovány do 2. poloviny 19. století. V jižní Koreji je za klíčový moment považováno podepsání první smlouvy s Japonskem v roce 1876 o otevření se Koreje světu po staletích politiky izolace. Severokorejští historici jdou o jedno desetiletí zpět do roku 1866 a za počátek moderní doby ustanovili první odražení americké invaze, po které následovalo století okupace korejského národa.⁹³ Moderní dobu charakterizují dvěma body, prvním je právě zmíněný národní boj proti agresi cizích mocností. Druhou charakteristikou je nárůst „buržoazního hnutí“ v druhé polovině 19. století.⁹⁴

Jak uvádí Čchö Jönggho ve své práci *Reinterpreting traditional history in North Korea*, považují severokorejští historikové buržoazní hnutí za chybějící článek v klasickém pojetí moderních dějin pro přechod z feudálního do kapitalistického období z pohledu Marxovy univerzální historie. Jako následek nárůstu kapitalistických vztahů proběhlo v 19. století na poloostrově mnoho povstání a společnost byla neklidná. Socioekonomické protiklady vytvořily novou společenskou vrstvu buržoazie, která začala v 60. letech prosazovat osvícenské myšlení. V jejím čele stál podle Severokorejců Kim Ok-kjun (金玉均, 1851-1894), jenž reprezentoval zájmy nově vzniklé třídy městských obchodníků a průmyslníků.⁹⁵ Kim Ok-kjun je vyobrazován jako vlastenecká postava, první „buržoazní revolucionář“, který, zatímco připravoval reformní buržoazní hnutí, prosazoval myšlenky modernizace.⁹⁶

V roce 1884 stál Kim Ok-kjun v čele skupiny osvícenců, kteří se pokusili o tzv. „převrat roku kapsin“ (*kapsin čöngbjön*, 甲申政變) a prosazení modernizačních reforem. Tato událost se odehrála u příležitosti otevření nového poštovního úřadu v Söulu, kdy se skupině pokoušející se o převrat podařilo unést krále Kodžonga⁹⁷, nicméně se jim už nepovedlo vymoci si

⁹³ Čosönrjöksasangsik. 2008, str. 359

⁹⁴ CH'OE, Yöng-ho. 1981, str. 517

⁹⁵ Ibid, str. 517-18

⁹⁶ Čosönrjöksasangsik. 2008, str. 397

⁹⁷ Král Kodžong (高宗, 1852-1919), dvacátý šestý král Čosönu, od roku 1897 císařem nově vyhlášeného Korejského císařství.

požadované reformy. Neúspěšný pokus o převrat je v KLDK považován za první pokus o buržoazní revoluci. Jako hlavní příčiny neúspěchu tohoto celkem třídního povstání jsou uváděny taktická nepřipravenost a zrada a nespolehlivost Japonců, kteří přislíbili pomoc.⁹⁸

Buržoazním nacionalistům se přičítají tzv. reformy kabo z roku 1894 (*kabo kähjök*, 甲午改革), které byly vedeny reformními úředníky Kim Hong-džipem (金弘集, 1842-1896) a Ŏ Jun-džungem (魚允中, 1848-1896). Také hnutí Klubu nezávislosti (*Tongniphjöbhö*, 獨立協會) v letech 1896 – 1899 je považováno za protifeudální boj, který vedli buržoazní nacionalisté, kteří se poprvé sjednotili do vlastní politické organizace, aby šířili vlastenectví a osvícenství mezi veřejností. Nicméně jejich snahy byly zmařeny útoky kapitalistických mocností, které způsobily, že se Korea ocitla do roku 1945 pod polofeudální a koloniální vládou.⁹⁹

Jak uvádí *Čosönrjöksa*:

„Kapitalistické mocnosti, včetně USA, od dávných dob vystavovaly náš národ agresi za účelem vytěžit naše přírodní zdroje.“¹⁰⁰

Západním mocnostem je připisován negativní vliv na Japonsko a Čínu a jejich podmanění. Angažovanost Američanů v Pacifiku připisuje *Čosönrjöksa* snu o vytvoření „Amerického jezera“ (*Migugüi hosu*) z oblasti Tichého oceánu.¹⁰¹ V roce 1866, uvádí *Čosönrjöksa*, vyslali Američané ozbrojenou loď *General Sherman*,¹⁰² která se vydala po řece Tädonggang do Pchjöngjangu, kde zajala členy místní vojenské jednotky a vyžadovala za jejich propuštění rýži, zlato, stříbro a ženšen. To se ovšem setkalo s odporem místních, kteří loď podpálili a útok odrazili. V jejich čele měl stát Kim Il-söngův pradědeček Kim Ŭng-u (金膺禹, 1845-1878).¹⁰³

Důvod, proč je tento moment zlomovým bodem moderních dějin, je uváděn následovně:

„Byl to rok [1866], kdy vzplál první maják národního boje proti agresi zahraničních mocností, který byl nejdůležitějším z národních hnutí moderní

⁹⁸ *Čosönrjöksasangsik*. 2008, str. 370

⁹⁹ CH'OE, Yöng-ho. 1981, str. 518

¹⁰⁰ *Čosönrjöksa*. 2003, str. 455

¹⁰¹ *Ibid*, str. 12

¹⁰² Nejednalo se o první střet, už v dřívějších letech docházelo k menším potyčkám s obchodními loděmi a později v roce 1866 vyplnili Francouzi Kanghwado. Z tohoto důvodu byli Korejci připraveni na další útok a dokázali porazit Američany, kteří se po spálení obchodní lodi *General Sherman* vrátili s posilou.

¹⁰³ *Čosönrjöksa*. 2003, str. 464-65

doby. Značí také začátek přerodu naší země z feudální do moderní společnosti, zatímco se na pozadí rostoucího kapitalismu objevilo nové hnutí za modernizaci, jakým bylo rozšíření osvícenských idejí.“¹⁰⁴

Podle *Dějin Koreje*, v průběhu 60. a 70. let 19. století docházelo na korejském pobřeží k dalším střetům s Američany, Francouzi, Rusy a Japonci, kteří se snažili otevřít korejské přístavy světovému obchodu. Japonci, znalí místní politiky lépe než západní mocnosti, využili změn vnitřní politiky po odstoupení prince-regenta, známého pod svým titulem Tawōngun¹⁰⁵, zapřísáhlého zastávce izolace. Ke korejskému pobřeží vyslali v roce 1876 loď *Unjang* s údajným mírovým poselstvím, jejíž kapitán měl za úkol vyprovokovat útok, po kterém donutili Koreu k podepsání první nerovnoprávné mezinárodní smlouvy, jako reparaci za utrpené ztráty.¹⁰⁶

Tzv. Kanghwaskou smlouvou se Korea otevřela světu a dostala se do mezinárodní politiky. Zároveň tak dala prostor Japonsku pro dláždění si cesty v politických, ekonomických a vojenských cílech na asijském kontinentě. Korea otevřela přístavy nejprve Japoncům, následně s dalšími smlouvami také USA, Francii, Rusku a dalším evropským státům.¹⁰⁷

Pod vlivem japonských vyslanců přijala v 90. letech reformně orientovaná vláda opatření, která směřovala k zajištění nezávislosti Koreje a ke zvýšení povědomí obyvatel o národní hrdosti. Severokorejci zobrazují společnost této doby jako velice nacionalisticky založenou a dávají důraz na osvícenské a reformní hnutí.¹⁰⁸ Reformy kabo z roku 1894 podle severokorejských dějin sice „*neuspěly ve zničení japonské invaze a omezení třídní nerovnoprávnosti, ale zasadily ránu feudálnímu uspořádání a urychlily vývoj buržoazního národního hnutí.*“¹⁰⁹

2.2.2 Japonská okupace

Následující období japonské anexe a okupace je širokým tématem, které si zasluhuje větší pozornost, nicméně pro účely této práce jsem se rozhodla shrnout je do nejzákladnějších bodů a spíše zobrazit severokorejské vnímání tohoto období jako celku.

¹⁰⁴ CH'OE, Yōng-ho. 1981, str. 517

¹⁰⁵ Tawōngun v překladu znamená princ-regent. Vlastní jménem I Ha-ŭng (李昰應), byl otec mladého krále Kodžonga, který nastoupil na trůn v roce 1864 ve věku 12 let. U moci byl místo svého syna do roku 1873 a zastával politiku izolace. Od moci ho odstavila politické frakce královy manželky- frakce rodu Min.

¹⁰⁶ ECKERT, Carter J. ET AL. 2009, str. str. 148

¹⁰⁷ Ibid, str. 148

¹⁰⁸ MYERS, Brian Reynolds. *Nejčistší rasa*. 1. vydání. Praha: Ideál, 2013. ISBN 9788086995250. str. 22

¹⁰⁹ *Čosōnrjōksasangsik*. 2008, str. 376

Myers ve své publikaci *Nejčistší rasa* shrnuje základní data a události počátku okupace takto:

„Japonci osvobodili poloostrov od Číny jen proto, aby ho mohli zabrat sami. V roce 1905 Tokio vyhlásilo nad Koreou protektorát a převzalo kontrolu nad jejími záležitostmi. V roce 1910 následovala anexe území. Veřejný odpor vůči japonské vládě postupně vzrůstal a vyvrcholil tím, že 1. března 1919 vlastenci přečetli v Söulu své prohlášení nezávislosti, čímž spustili celonárodní povstání. Úřady nejprve odpověděly brutální ukázkou své síly, nakonec ale uvolnily některé represivní opatření, která vyvolávala hněv jejich poddaných.“¹¹⁰

Čosön čönsa se k počátečnímu období vyjadřuje následovně:

„V roce 1910 byl po pěti tisíci letech prastaré historie náš lid odsouzen k národnímu utrpení z důvodu nátlaku japonské okupace a barbarské koloniální vlády. Korejský národ, který byl odsouzen k hroznému osudu zdevastované země, neustále balancoval mezi životem a smrtí, jestli propadnout nadvládě nebo riskovat život a hledat cestu v boji proti japonskému imperialismu.“¹¹¹

Jelikož byla pracující třída teprve v zárodku, vysvětluje Čosön čönsa, a nebyla schopná provést svou revoluci a postavit se proti japonskému imperialismu, připadlo osvobození národa od japonského nadvlády buržoaznímu hnutí. Během prvních let okupace vznikaly pod jeho vlivem politická protijaponská hnutí, vlastenecká kulturní hnutí a armády spravedlnosti. Ta postupem času s narůstajícím útlakem ze strany okupační vlády přibývala na síle. Koncem druhé dekády 20. století vyvrcholily protijaponské nálady řadou demonstrací a v podobě hnutí 1. března.¹¹²

Z pohledu severokorejských historiků bylo hnutí 1. března posledním bojem lidu pod vedením buržoazních nacionalistů. Ti projevíli svou přirozenou slabost, když v boji proti „barbarské vládě japonských imperialistů“ vystoupili s peticí a spoléhali na pomoc cizích mocností. Když zjistili, že lidé chtějí zuřivější boj, vzdali se Japoncům a svého vedoucího postavili.¹¹³

¹¹⁰ MYERS, Brian Reynolds. 2013, str. 22

¹¹¹ Čosön čönsa: 15.kündäpchjön 3. [1. vyd.]. Pchjöngjang: Kwahak, päkkwasadžön čchulpchansa, 1980. str. 6

¹¹² Ibid

¹¹³ CH'OE, Yöng-ho. 1981, str. 519

A zde se opět dostává do popředí rodina budoucího vůdce Kim Il-sönga. Boje proti japonské okupační správě se podle *Čosönrjökša* po buržoazních nacionalistech chopili mladí vlastenci a následovníci „ctěného Kim Hjöng-džika,“ otce Kim Il-sönga (金亨稷, 1894-1926). Pod jeho vedením proběhly jedny z nejprudších bojů hnutí 1. března v Pchjöngjangu. Z blízkého Mangjödä vedli Kang Ton-uk, dědeček Kim Il-sönga z matčiny strany, a jeho bratr Kang Čin-sök rozzuřené davy do Pchjöngjangu, čehož byl údajně účastníkem i tehdy sedmiletý Kim Il-söng.¹¹⁴

Kim Hjöng-džik je v KLDŘ považován za velkého vlastence, který „obětoval svůj celý život boji za nezávislost a přinášení svobody a štěstí pro potomky.“ Podle Severokorejčů hrál důležitou roli v přesměrování hnutí korejského lidu k marxismu- leninismu. Organizováním pracujícího lidu a rolníků jakožto vůdčí síly zavedl novou strategii v revolučním boji a „neustále a přesvědčivě praktikoval a šířil ideu, že pouze boj ve jménu marxismu- leninismu může přinést úspěchy.“¹¹⁵

2.2.3 Role velkého vůdce Kim Il-sönga v první polovině 20. století

Celému tématu japonské okupace v severokorejských publikacích dominuje výklad o životě a partyzánském odboji Kim Il-sönga a vývoji proletářského hnutí.

Na základě kombinace vlivu nacionalismu, tradičního konfucianismu, ideologie *čuče* a vzoru sovětského kultu Stalina se v průběhu 2. poloviny 20. století v KLDŘ vyvíjel kult osobnosti velkého vůdce Kim Il-sönga. Jeho kult je tématem spojeným převážně se státní propagandou a projevem v umělecké sféře a dá se považovat spíše za novodobou mytologii, nicméně snaha vyzdvihnout úlohu vůdce v průběhu dějin nutně zasáhla i do samotného zápisu historie.

Podle doložených informací se Kim Il-söng narodil 15. dubna 1912, pravděpodobně v malé vesničce Mangjödä, blízko Pchjöngjangu, a dostal jméno Kim Söng-džu (金成柱). Jeho rodina se účastnila křesťanských a protijaponských aktivit a kolem roku 1920 utekla do Mandžuska, kde se Kim Il-söngovi dostalo nekompletního vzdělání v čínštině a kde začaly jeho komunistické a protijaponské aktivity. Až po vstupu do partyzánského hnutí v roce 1930 přijal jméno Kim Il-söng (金日成). Byla to právě jeho účast v protijaponském partyzánském hnutí, která mu přinesla jeho první uznání a později se stala jedním ze základních kamenů jeho

¹¹⁴ CH'OE, Yöng-ho. 1981, str. 519

¹¹⁵ Ibid, str. 519-20

kampaně a nejdůležitějším bodem jeho kultu osobnosti. Po menších úspěších v protijaponských aktivitách se dostal do Ruska, kde byl poslán do tábora korejského komunistického odboje a kde se také narodil jeho syn Kim Čöng-il (金正日). Do konce 2. světové války byl pak členem Rudé armády. Právě sovětské vedení ho určilo pro roli vůdce budoucího korejského státu. Do Koreje připlul 19. září 1945 a svůj první veřejný projev přednesl 14. října téhož roku. V roce 1948 byl pak jmenován předsedou vlády nově vzniklé KLTR. Technicky se řídil sovětskými nařízeními až do padesátých let, zatímco si postupně upevňoval politickou moc a začal rozvíjet svůj kult osobnosti.¹¹⁶

Podle současné severokorejské historie měli důležitou revolucionářskou roli už jeho děd Kim Ůng-u a otec Kim Hjöng-džik, které jsem zmínila již dříve. Budoucí vůdce byl opěvován jako dítě předurčené k velkým věcem. Jak už jsem výše uvedla, v roce 1919 se účastnil v pouhých sedmi letech své první protijaponské aktivity, hnutí 1. března. V Mandžusku se pak Kim měl oddat protijaponskému boji a v šestnácti letech založit protiimperialistickou ligu a očistit korejské revoluční hnutí. Již v roce 1930 měl údajně představit svou novou ideologii *čučche*.¹¹⁷ Nutno podotknout, že ani v roce 1955, kdy jsou zaznamenány první náznaky této ideologie v Kim Il-söngově projevu, se ještě zdaleka nejednalo o úmyslně vytvořenou novou ideologii, ta se začala na základě vůdcových projevů vytvářet až v 60. letech.¹¹⁸

V roce 1932 založil, alespoň podle severokorejských pramenů, Korejskou lidovou revoluční armádu, a jako základna mu sloužila posvátná hora Päktusan, odkud zahájil sérii zdrcujících útoků proti Japoncům. Jeho pobyt v hlubokých lesích hory Päktusan mají dokládat vyřezaná hesla na kmenech stromů, jejichž nález byl zveřejněn v oficiálních médiích v roce 1958. V roce 1937 jeho vojákům hrozila protiofenzíva, a tak je, jak tvrdí státní ideologie, s velkou péčí odvedl legendárním vyčerpávajícím pochodem údolím řeky Ja-lu.¹¹⁹

Dne 16. února 1942 porodila jeho žena Kim Čöng-suk (金正淑, 1917-1949) syna Čöng-ila v zasněženém srubu. Narození mladšího budoucího vůdce na posvátné hoře Päktusan, o kterém se v oficiálních záznamech ví jen to, že se narodil někdy okolo roku 1941 nebo 1942 v Rusku, je základem pro jeho vlastní kult osobnosti, který se začal rozvíjet až po jeho zvolení za následníka v roce 1980. Ve stejné době se také objevilo dalších 200 stromů se slogany

¹¹⁶ MARTIN, Bradley K. *Under the Loving Care of the Fatherly Leader: North Korea and the Kim Dynasty*. USA: St. Martin's Press, 2006. ISBN 9780312322216. Str. 51-56

¹¹⁷ MYERS, Brian Reynolds. 2013, str. 97

¹¹⁸ LANKOV, Andrei. 2005, str. 5

¹¹⁹ MYERS, Brian Reynolds. 2013, str. 97

oslavujícími jeho zrození. Další objevy stromů se slogany pokračovaly až do 90. let, vcelku KLTR „objevila“ třináct tisíc sloganů.¹²⁰

Od období snah oprostít se od sovětského vlivu jsou klíčové momenty roku 1945 výrazně pozměněny, jak dále rozeberu na základě pramenu *Čosŏn čŏnsa*. V několika bodech, co se Kim Il-sŏnga týče, mladý generál vstoupil na poloostrov se svou armádou už 9. srpna 1945, 15. srpna porazil japonské vojsko a obnovil Pchjŏngjang jako metropoli země. Co severokorejská historie nedokáže vysvětlit, je důvod, proč svou triumfální řeč pronesl až dva měsíce po návratu a osvobození národa, tedy až 14. října 1945.¹²¹

2.2.4 Osvobození od japonské nadvlády a poválečná situace

Líčení druhé světové války se v severní Koreji soustředí převážně na partyzánský odboj Kim Il-sŏnga z jeho základny na hoře Paktusan. Ve snaze zbavit se závislosti na Sovětském svazu a Číně se začaly od 50. let 20. století postupně vytrácet zmínky o zásluhách a pomoci sousedních států v boji o korejské osvobození od japonské nadvlády.

Jak uvádějí *Dějiny Koreje*, o osvobození Korejského poloostrova se zasloužily USA i Sovětský svaz bez větší pomoci samotných korejských odbojových skupin. Sovětský svaz, jehož armáda vstoupila na území Koreje jako první, začal svou cestu hned po svržení atomových bomb na Hirošimu a Nagasaki. Ve snaze zastavit jej dříve, než zabere celé území, přišli Američané major Dean Rusk a plukovník Charles H. Bonesteel v noci z 10. na 11. srpna 1945 s plánem rozdělit poloostrov podél 38. rovnoběžky na dvě okupační správy. SSSR na návrh přistoupil a zastavil se na vyhraněném území, americká vojska pak vstoupila na poloostrov až dne 8. září, tzn. skoro o měsíc později.¹²²

Hned po kapitulaci Japonska 15. srpna 1945 se na území celého poloostrova rozšířily lidové výbory (*inminüwŏnhö*, 人民委員會), které přebíraly kontrolu nad místní správou.¹²³ Dne 6. září 1945 byla na sŏlském shromáždění vyhlášena Korejská lidová republika (dále jen KLR; *Čosŏn inmin konghwaguk*, 朝鮮人民共和國). Různé studie se k tomuto politickému

¹²⁰ LANKOV, Andrei. 2007 [ebook]-The Kim family tree

¹²¹ MYERS, Brian Reynolds. 2013, str. 103

¹²² ECKERT, Carter J. ET AL. 2009, str. 241

¹²³ V momentě, kdy bylo jasné, jakým směrem se válka vyvine, pokusili se Japonci o udržení pozice na Korejském poloostrově za pomoci projaponských Korejců. Dne 15. srpna 1945 oslovili Jŏ Un-hjŏnga (呂運亨), vysoce postaveného a váženého politika a dali mu návrh na převzetí moci. Jŏ Un-hjŏng, který byl silně levicově zaměřený, se ovšem nestal očekávanou politickou loutkou, ale sestavil Přípravný výbor pro vytvoření korejského státu (Kŏnguk čunbi üwŏnhö, 建國準備委員會). Brzy se sŏlské centrum Výboru rozšířilo o pobočky na celém poloostrově ve formě lidových výborů. (Eckert, 2001, str. 238)

útvaru stavějí odlišně, některé jsou skeptické ohledně skutečné moci jeho představitelů, jiné namítají, že tento pokus o levicovou koaliční vládu měl v zemi silnou podporu. Každopádně je zřejmé, že zde byla snaha o vytvoření funkční národní koalice s převahou levice, v jejímž programu, který byl vyhlášen 14. září 1945, byla konfiskace půdy patřící Japoncům a kolaborantům a znárodnění velkých podniků.¹²⁴

To nahrálo sovětské politice, která na severní části území sice nikdy nevytvořila oficiální okupační vládu, ale během několika prvních měsíců provedla řadu reforem, které odrážely původní levicovou orientaci KLR a nebyly tedy vynucené, dokonce byly vedeny a uskutečňovány samotnými Korejci.¹²⁵ Oproti tomu se na jižní straně vytvořila americká vojenská správa (USAMGIK¹²⁶), která existenci KLR odmítla a postavila ji mimo zákon v rámci svého protikomunistického postoje.¹²⁷

Zatímco se USA a SSSR nedokázaly dohodnout na procesu opětovného sjednocení státu, dosadily do vedení okupačních správ korejské vlastence z exilu, které si samy vybraly. Na jihu se tedy k moci dostává I Süng-man (李承晩, 1875-1965), představitel prozatímní vlády v Šanghaji¹²⁸ a zapřisáhlý antikomunista. Na druhé straně vyslali Sověti zpět do vlasti mladého Kim Il-sönga, o jehož aktivitě v Rusku za druhé světové války je známo velmi málo. Je ale doloženo, že 25. září 1945 se vylodil ve Wönsanu a 14. října byl veřejně představen a přivítán sovětskými představiteli jako protijaponský bojovník „generál Kim Il-söng.“¹²⁹

Podle severokorejských dějin *Čosön čönsa* je toto období vylíčeno výrazně odlišným pohledem. Den osvobození od japonské nadvlády nepopisuje okolnosti zahraniční politiky na poloostrově, ale je zasvěcen oslavě drahého vůdce Kim Il-sönga, který svou vlast osvobodil od imperialistické nadvlády.

Celé kapitoly jsou věnovány opěvování úspěchů drahého vůdce v protijaponském odboji a citují řadu dalších publikací, které údajně v roce 1945 a 1946 otiskly oslavné texty a básně na mladého generála. Podle oficiální severokorejské historie již 15. srpna 1945, v den osvobození, provolávaly davy Kim Il-söngovo jméno a on sám se včele lidové revoluční armády navrátil do své rodné vlasti již 16. srpna, kde ho měly vítat davy lidí.¹³⁰

¹²⁴ ECKERT, Carter J. ET AL. 2009, str. 239

¹²⁵ Ibid, str. 243

¹²⁶ „United States Army Military Government in Korea“

¹²⁷ ECKERT, Carter J. ET AL. 2009, str. 243

¹²⁸ Prozatímní vláda Korejské republiky (*Tähanminguk imsičöngbu*, 大韓民國臨時政府) byla založena 13. dubna 1919 a fungovala až do roku 1945. Ve dvacátých a třicátých letech organizovala boj proti japonské koloniální vládě, který vyústil k vytvoření Korejské osvobozené armády v roce 1940.

¹²⁹ ECKERT, Carter J. ET AL. 2009, str. 245

¹³⁰ *Čosön čönsa: 23. Hjöndäpchjön, Mindžukönsölsa I.* [1. vyd.]. Pchjongjang: Kwahak, päkkwasadžön čhulpchansa, 1981. str. 7-10

„Lidé v každém koutu země hlasitě provolávali „Ať žije generál Kim Il-söng!“, „Sláva osvobození Koreje!“, „Sláva nezávislosti Koreje!“ a byli naplněni radostí, se kterou vítali velkého vůdce, který jim přinesl nezávislost. Srdce lidu celé země se chvělo velkými nadějemi a slibným zítřkem.

Od hory Päktusan až po horu Hallasan byla celá země rozbouřená jako moře a celý národ, jako jeden celek, stal se jedním hlasem a nadšeně vítal triumfální návrat velkého vůdce, který našemu lidu přinesl radost z osvobození.“¹³¹

Dále Čosön čönsa praví, že zatímco jižní část ihned zabrali Američané, kteří pouze nahradili japonskou okupační správu vojenskou správou USAMGIK, hned od prvního dne po osvobození se po celé zemi zakládaly komunistická hnutí a aktivity. Mladí studenti bojovali za vytvoření nového společenského uspořádání, o odstranění stop po Japoncích ve školách a bojovali za uskutečnění demokratizace.¹³²

Výklad událostí od tohoto období je prokládán Kim Il-sögovými projevy a texty. Jako jeho první historický projev je uváděn projev ze dne 20. srpna 1945 „*O budování strany, státu a vojenské síly osvobozené vlasti*“ před vojenskými a politickými představiteli. Dále jsou mladému vůdci připisovány proslovy o důležitosti marxismu – leninismu pro vítězství revoluce a podobné.¹³³ Přitom, jak poukazují Laňkov i Myers, je nepravděpodobné, že by se Kim Il-söng nebo jiní Korejci u moci v této ideologii v dané době dobře orientovali.¹³⁴

Zatímco Severokorejci uvádějí jako vůdčí osobnost politické scény ihned po osvobození Kim Il-sönga, vyskytovaly se na tehdejší politické scéně čtyři frakce usilující o moc. Zcela přirozeně se vytvořila domácí frakce (*kugnäpcha*, 國內派) Korejců, kteří přežili japonskou okupační vládu. Nejslabší jenanskou frakci (*jönanpcha*, 延安派) tvořili Korejci, kteří utekli před japonskou vládou do Číny. Se sovětskou správou přišla skupina byrokratů a stranických funkcionářů, kteří měli korejský původ a byli vysláni na Sever, aby vytvořili úřednickou vrstvu, včetně vysokých pozic, zodpovídající se přímo Sovětskému svazu. Až do poloviny 50. let měla sovětská frakce (*sorjöpcha*, 蘇聯派) hlavní postavení v politice, než ji vystřídala frakce partyzánská (*ppalčchisanpcha*). Skupina bývalých partyzánů z oblasti Mandžuska, v jejímž

¹³¹ Čosön čönsa: 23. *Hjödäpchjön, Mindžukönsölsa 1*. 1981, str. 9

¹³² *Ibid*, str. 15

¹³³ *Ibid*, str. 18-19

¹³⁴ MYERS, Brian Reynolds. 2013., str. 27-28

čele stál Kim Il-sŏng, tvořila původně nižší vrstvu s omezeným vzděláním. To se ovšem změnilo se silicím postavením Kim Il-sŏnga a snahou o omezení zahraničního vlivu.

To, že několik let byl stát řízen Sověty, se samozřejmě v severokorejských dějinách nedočteme. Místo toho se snaží doložit odhodlání a boj Korejců o nezávislost a soběstačnost. Masové shromáždění, které se konalo 14. října 1945 v Pchjŏngjangu na oslavu sovětských osvoboditelů, na němž mezi mnohými vystupoval i Kim Il-sŏng, se brzy změnilo ve velkolepé uvítání mladého generála bez účasti sovětských představitelů a jeho proslov z tohoto dne je nejznámějším z jeho proslovů. Dokonce je tato událost vyobrazena velkou barevnou mozaikou v centru města.¹³⁵

Obr. 1 – Originální fotografie ze shromáždění 14. října 1945 i s vlajkami a ruskými důstojníky¹³⁶

¹³⁵ MYERS, Brian Reynolds. 2013., str. 27

¹³⁶ Dostupné z: <http://www.dailynk.com/english/read.php?num=11335&cataId=nk03600>

Obr. 2 – „Velký vůdce Kim Il-sŏng při projevu po triumfálním návratu na masovém uvítacím shromáždění v Pchjŏngjangu (14. října 1945),“ oficiální fotografie v KLDK¹³⁷

Obr. 3 – Mozaikové vyobrazení uvítacího shromáždění 14. října 1945 v Pchjŏngjangu¹³⁸

¹³⁷ Čosŏn čŏnsa: 23. Hjŏndäpchjŏn, Mindžukŏnsŏlsa 1. 1981

¹³⁸ Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Kim_Il-sung#Return_to_Korea

Dne 9. října, ještě před uvítacím proslovem, navštívil Kim Il-söng svou údajnou rodnou vesnici Mangjöngdä. Tato událost se skutečně odehrála, ale jak dokazují výpovědi sovětských důstojníků, kteří akci řídili, nebyla tak dojemná a spontánní, jak oficiální severokorejská média a severokorejsí historici dodnes tvrdí.¹³⁹ Popis této malé události je v *Čosön čönsa* zabírá několik stran a jde o dojemný příběh navrátilivšího se syna, který se po dvaceti letech vrací domů. Je doložen úryvky z novin z října 1945, například článek, který se měl objevit v novinách *Pchjöngjang minbo* dne 19. října 1945, začíná:

„V nádherném Mangjöngdä, kde jsou krásné hory a řeky a kde se zrodil hrdina, vyrostl generál Kim Il-söng. Když obyvatelé vesničky slyšeli, že přijíždí generál Kim, všichni muži i ženy se shromáždili a šli jej přivítat až před vesnici. Potlesk, objetí, pozdravy a sláva, sláva provolávali. [...]

Odedneška obdrželo Mangjöngdä poctu titulu „Mangjöngdä Koreje“, ne, „Mangjöngdä světa.“ ...¹⁴⁰

Události následujících let vedly ke stále většímu vzdalování společných cílů Severu a Jihu. I když se v politických a mezinárodních kruzích stále jednalo o sjednocení korejského národa, rozdělení na komunistický Sever a pravicový Jih nabývalo na síle. Jedním z mnoha faktorů, které k tomu přispěly, byl i antikomunistický zákon prosazený na Jihu, jak už jsem zmínila v první části práce. Právě kvůli němu se přesunula velká část levicově smýšlejících intelektuálů a obyvatel jižní části poloostrova nad 38. rovnoběžku.

V září 1947 přesunuly Spojené státy otázku sjednocení Koreje na půdu Organizace spojených národů (dále jen OSN), která vytvořila Prozatímní komisi OSN pro Koreu (United Nation Temporary Commission on Korea) za účelem dohledu na všeobecné volby, které měly vést k vytvoření společné nezávislé vlády. Toto rozhodnutí bylo přijato i přes protesty Sovětského svazu, a když došlo na volby, odmítla prozatímní vláda severní Koreje povolit vstup členů komise na své území.¹⁴¹

Na nátlak USA volby nakonec proběhly podle plánu v květnu 1948 jen na Jihu. V srpnu byla přijata ústava a k výročí osvobození od japonské okupace byla 15. srpna 1948 založena Korejská republika (*Tähanminguk*, 大韓民國) s Američany podporovaným prezidentem I

¹³⁹ TERTITSKIY, Fyodor. Soviet Officer Reveals Secrets of Mangyongdae. *Daily NK* [online]. 2014, 2014-01-02 23:05 [cit. 2015-07-29]. Dostupné z:

<http://www.dailynk.com/english/read.php?num=11335&catald=nk03600Dil>

¹⁴⁰ *Čosön čönsa: 23. Hjöndäpchjön, Mindžukönsölsa I. 1981*, str. 38

¹⁴¹ ECKERT, Carter J. ET AL. 2009, str. 247

Süng-manem v čele. Sever na tyto události reagoval uspořádáním vlastních voleb dne 25. srpna 1948. K těmto volbám nebyla ovšem komise OSN připuštěna, tudíž nemůže být posouzena jejich legitimnost. Na základě těchto voleb byla dne 9. září 1948 vyhlášena Korejská lidově demokratická republika (*Čoson mindžudžuüi inmin konghwaguk*, 朝鮮民主主義人民共和國), do jejíhož čela byl postaven premiér Kim Il-söng. Obě vlády se prohlásily za jedinou legitimní vládu celé Koreje.¹⁴²

Tyto události jsou Severokorejci popisovány v protiamerickém duchu, který nezmiňuje účast Jihokorejců na vývoji situace na Jihu. Vše, jak tvrdí *Čosön čönsa*, bylo výsledkem „tyranské loutkové vlády amerických bastardů a jejich manipulací obyvatel na Jihu.“¹⁴³ Zároveň opomíjí zmínit veškerý vliv Sovětského svazu na prozatímní vládu a představitele budoucí KLLDR.

Zatímco podle většiny pramenů, které o volbách pojednávají, byla volební účast na Jihu 95,5 %, *Čosön čönsa* uvádí pouze 77,52 %. Účast na Severu, kterou nemůžeme jistě potvrdit ani vyvrátit, byla údajně dokonce 99,97 %.¹⁴⁴

2.2.5 Válka za osvobození vlasti

Po založení dvou oddělených států byl otevřený konflikt předvídatelným vývojem událostí. I přes stažení sovětských vojsk z poloostrova na konci roku 1948 a o půl roku později i jejich amerických protějšků, eskalovala politická polarizace a narůstal počet menších vojenských potyček podél 38. rovnoběžky a na ostrově Čedžudo i v provincii jižní Čölla docházelo k neúspěšným krvavým bojům levicových partyzánů. Jak shrnuje Carter Eckert a další autoři v *Dějínách Koreje*, válku začala severní Korea invazí na Jih. Nicméně s dnešními zdroji je zřejmé, že některé z potyček kolem rovnoběžky v posledních dvou letech před válkou byly pravděpodobně vyprovokovány jižní stranou a jednání prezidenta I Süng-mana se svými generály o tažení na Sever jsou také známa.¹⁴⁵

V roce 1949 navázala severní Korea oficiální diplomatické vztahy mimo jiné se Sovětským svazem a Čínskou lidovou republikou (dále jen ČLR). Díky tomu se jí dostalo velké ekonomické pomoci a vojenské i finanční podpory pro sjednocení poloostrova pod jednotnou komunistickou vládu. Dne 10. června dostal Kim Il-söng od Stalina svolení k vojenské akci za

¹⁴² ECKERT, Carter J. ET AL. 2009, str. 247

¹⁴³ *Čosön čönsa: 24. Hjöndäpchjön, Mindžukönsölsa 2.* [1. vyd.]. Pchjongjang: Kwahak, päkkwasadžön čchulpchansa, 1981. str. 139

¹⁴⁴ *Ibid.*, str. 170

¹⁴⁵ ECKERT, Carter J. ET AL. 2009, str. 247-8

podmínky, že Čína poskytne vojenskou posilu. Vzhledem k tomu, že USA nezasáhly do čínské občanské války¹⁴⁶, která skončila vítězstvím komunistů, nikdo nepředpokládal, že se zapojí do plánované invaze na Korejském poloostrově. Obsazení Jihu mělo být rychlé a definitivní. O dva týdny později překročila dne 25. června 1950 Korejská lidová armáda (*Čosöninminkun*, 朝鮮人民軍; dále jen KLA)¹⁴⁷ 38. rovnoběžku a započala korejskou občanskou válku.¹⁴⁸

Podle severokorejských zdrojů se události vedoucí k „*válce za osvobození vlasti*“ (*Čoguk häbangčondženg*, 祖國解放戰爭) vyvíjely následovně.

Spojené státy, které vždy chtěly dobýt Dálný východ a získat strategické území pro napadení SSSR a ČLR, plánovaly obsazení celého Korejského poloostrova od samého začátku. Nejen za jejich vojenské správy, ale i nadále po vzniku Korejské republiky pracovaly na přípravách vojenského útoku na Sever. Většina státních financí šla do vyzbrojení a vycvičení armády, kterou nerozpustily ani po podepsání dohod o stažení vojsk z Koreje z dubna 1948¹⁴⁹, které SSSR naplnil do konce roku.¹⁵⁰

Na začátku května roku 1950 se vláda KLCDR měla dozvědět o plánovaném vojenském útoku Spojených států, které se ho údajně snažily připravit tak, aby to vypadalo, že jej zahájila severní Korea. Jedině tak by mohla do konfliktu vstoupit i OSN. Pro obranu vlasti a zabránění celosvětovému vojenskému konfliktu se vláda KLCDR rozhodla překvapit nepřítele a zaútočit dříve než on.¹⁵¹

„Spolu s tím, jak se náš lid postavil proti americké invazi a jejich válečné politice vůči naší zemi, rozdrtil mezinárodní americké manévry za účelem vyprovokování nové světové války a započal boj za udržení míru.“¹⁵²

Nad ránem dne 25. června 1950 zahájila KLA údajný protiútok na připravovanou invazi vojsk USA a loutkové jihokorejské vlády. Překvapený nepřítel neměl šanci se ubránit a do tří dnů KLA osvobodila Sčul.¹⁵³

¹⁴⁶ Čínská občanská válka se odehrála v letech 1927 až 1950 mezi zástupci Komunistické strany Číny a Čínské národní strany Kuomintang. Vyústila ve vytvoření Čínské lidové republiky na pevninském území Číny a Čínskou republikou na Tchaj-wanu.

¹⁴⁷ Datum založení KLA, které si dnes Korea připomíná, je založení Korejské lidové revoluční armády 25. dubna 1932 Kim Il-söngem. Nicméně armáda KLCDR v dnešní podobě byla založena 8. února 1948.

¹⁴⁸ ECKERT, Carter J. ET AL. 2009, str. 340

¹⁴⁹ Dohody byly projednávány na společném zasedání představitelů politických stran a organizací severní a jižní Koreje v dubnu, červnu a červenci 1948

¹⁵⁰ *Čosön čönsa: 24. Hjöndäpchjön, Mindžukönsölsa 2.* 1981, str. 577

¹⁵¹ *Ibid*, str.580

¹⁵² *Ibid*. str. 580

¹⁵³ *Čosön čönsa: 25. Hjöndäpchjön, Čogukhäpangčöndžängsa 1.* [1. vyd.]. Pchjöngjang: Kwahak, päkkwasadžön čchulpchansa, 1981. str. 126-7

„Dne 28. června [1950] v 11 hodin 30 minut byl Sŏul Korejskou lidovou armádou konečně úplně osvobozen.

Obyvatelé Sŏulu, kteří trpěli 36 let pod japonskou koloniální vládou a dalších 5 let snášeli otročský život pod okupační správou Američanů a útlakem I Sŏng-manovy loutkové vlády, byli z osvobození šťastní. [...] Hluboce dojatai osvobozením vycházeli do ulic, hlasitě provolávali „Ať žije Kim Il-sŏng“ a s nadšením vítali Korejskou lidovou armádu.“¹⁵⁴

Podle výkladu západních historiků byla nepřipravená jihokorejská armáda bez podpory Spojených států, které oproti severokorejské verzi dějin skutečně poloostrov opustily, během několika dní rozprášena a Severokorejci vyzbrojení Sovětským svazem rychle obsadili celý poloostrov až po linii kolem města Pusan na jihu poloostrova. V tzv. Pusanském perimetru se Jihokorejci díky dobrým podmínkám dokázali ubránit.¹⁵⁵

Hned v den napadení jižní Koreje přednesly Spojené státy na půdě OSN rezoluci, ve které označily severní Koreu za agresora a žádaly o vyslání vojsk OSN na jeho odražení. V nepřítomnosti sovětského delegáta, který místnost na protest opustil, OSN návrh odhlasovala a v září 1950 zahájila protiofenzívu, v jejímž čele stál generál MacArthur.¹⁵⁶¹⁵⁷

Fakt, že se vojska Spojených národů 15. září 1950 vylodila v Inčchŏnu a zahájila svůj rychlý postup napříč poloostrovem až za 38. rovnoběžku, nemohou severokorejští historikové ignorovat. Na obranu pověsti své armády ale vyzdvihují odvahu a urputnost vojáků, kteří, jak můžeme vidět z výkladu *Čosŏn čŏnsa*, se i z posledních sil snažili zastavit nepřítele, který byl v mnohonásobné přesile.

V rámci své nenávislné propagandy namířené proti „imperialistickým americkým bastardům“ („*midženom*“) pojednávají celé kapitoly o brutálních zvěrstvech, která americká vojska páchala nejen při svém postupu přes severokorejské území, ale na celém poloostrově. Válečné zločiny amerických, jihokorejských i severokorejských vojáků za Korejské války jsou širokým tématem a dlouhou dobu nebyla tato otázka řádně řešena. Američané již v době války hovořili o vraždění civilistů severokorejskými vojáky a o jejich nelidském zacházení s válečnými zajatci. Nicméně ani americká armáda se nemá čím chlubit, přinejmenším má na svědomí rozsáhlé bombardování poloostrova, které též připravilo o život mnoho civilistů.

¹⁵⁴ *Čosŏn čŏnsa: 25. Hjŏndäpchjŏn, Čogukhăpangčŏndžăngsa 1. 1981, str. 127*

¹⁵⁵ NÁLEVKA, Vladimír. 2009, str. 41-43

¹⁵⁶ Douglas MacArthur (1880-1964), pětihvězdičkový generál armády Spojených států amerických. Za druhé světové války velel vojskům v Pacifiku a sloužil také jako polní maršál filipínské armády. V červnu 1950 byl povolán radou OSN jako velitel vojsk Spojených národů v Koreji.

¹⁵⁷ NÁLEVKA, Vladimír. 2009, str. 37-38

Zatímco se tato otázka na Západě řešila především během studené války, v dnešním běžném životě se již příliš nerozebírá. Oproti tomu je Severokorejci stále připomínáno, čeho se nepřátelská vojska na jejich lidu dopustila. Nenávist vůči nepříteli je tím pádem dnes a denně rozdmýchávána.¹⁵⁸

V severokorejských historických publikacích najdeme následující příklady toho, čeho všeho se americká vojska údajně dopouštěla.

Generál MacArthur měl své vojáky údajně pobízet při útoku na Sؤل slovy:

„Zmocněte se Sؤل. Bude tam mnoho žen a dívek. Budou vaše. Zmocněte se Sؤل a najdete v něm bohaté odměny.“¹⁵⁹

Čosön čönsa dále uvádí řadu údajných nelidských zločinů, mezi nimi i masakr více než devíti set nevinných obětí v Sinčchönu pod velením důstojníka Harrisona¹⁶⁰ ze dne 18. října 1950, o kterém údajný svědek vypověděl:

„Svlékli muže, ženy i děti donaha, svázali k sobě po čtyřech nebo pěti lidech, nahnali je do jámy a poté, co na ně nalili benzín, je zapálili. Celá scéna byla pro americké vojáky velmi zábavná, a zatímco ďábelský důstojník Harrison odcházel z místa činu, pískal si veselou melodii.“¹⁶¹

K velkému masakru v Sinčchönu skutečně došlo, ale není známo, co přesně se na místě odehrálo. Nikde není prokázáno, že za ním stáli Američané, naopak se odhaduje, že k němu došlo mezi Korejci samotnými.¹⁶²

Obdobnými tématy odklání Severokorejci pozornost od nepříznivého zvratu ve válce, kdy MacArthur postoupil s vojsky OSN až k řece Ja-lu na hranici s Čínou.¹⁶³ Na konci listopadu se ale průběh války opět změnil, když vojska OSN vstoupila do pasti čekajícím

¹⁵⁸ Především v době sovětské éry se severní Korea snažila apelovat i na zahraniční čtenáře emotivními články a projevy. V rámci sovětského bloku, tedy i tehdejšího Československa, se v médiích i umělecké sféře objevovaly příspěvky pro-severokorejské a pro-sovětské. K tomu přispěl i korejský historik Han Hüng-su, který, jak jsem již výše zmínila, pobýval několik let v Evropě a byl levicově orientován. Jeho kniha Korea včera a dnes odráží současnou situaci v Koreji z pro-severokorejského hlediska a její druhé vydání (pouze v češtině) pokrývá i období poválečného vývoje až do roku 1951.

¹⁵⁹ *History of the just fatherland liberation war of the Korean people*. Pyongyang, D.P.R.K.: Foreign languages publishing house, 1981. str. 106

¹⁶⁰ Generálporučík William Kelly Harrison, Jr. (1895-1987) byl zastupujícím velitelem 8. armády v Koreji a stál v čele komise Spojených národů pro uzavření příměří. V roce 1953 se podílel na podepsání příměří.

¹⁶¹ *Čosön čönsa: 26. Hjöndäpčjön, Čogukhäpangčöndžängsa 2*. [1. vyd.]. Pchjôngjang: Kwahak, päkkwasadžön čchulpchansa, 1981. str. 130

¹⁶² TAPY, Patrick. The Sincheon Massacre: Historical Fact and Historical Revision. *Sino-NK* [online]. 2015, 2013-09-07 [cit. 2015-08-04]. Dostupné z: <http://sinonk.com/2013/09/17/the-sincheon-massacre-historical-fact-and-historical-revision>

¹⁶³ NÁLEVKA, Vladimír. 2009, str. 59

čínským vojákům, kteří byli na základě dohody SSSR a ČLR vysláni do Koreje. Čínská protiofenzíva zahнала vojska OSN opět až za 38. rovnoběžku a v lednu 1951 podruhé padl Sؤل. Do poloviny roku 1951 se boje ustálily kolem 38. rovnoběžky, kde zůstaly až do podepsání příměří v červenci roku 1953. I když se fronta výrazně nepohnula, boje v letech 1951 až 1953 byly krvavé a padlo v nich, i v častých bombardovacích náletech, mnoho vojáků a civilistů.¹⁶⁴

Zatímco texty v padesátých letech ještě připisovaly dobrovolníkům čínské armády alespoň nějaké zásluhy za zvrát ve válce, i když jejich pohnutky už byly líčeny zkresleně¹⁶⁵, v *Čosön čönsa* je čínská intervence zmíněna už jen okrajově. Hlavní zásluhy na obratu války měla KLA, která podle severokorejských historiků před vánoci roku 1950 zahájila útok v plném rozsahu a vyhnala americká imperialistická vojska zpět až k 38. rovnoběžce. Tím započala cestu ke konečnému velkolepému vítězství.¹⁶⁶

Od 10. července 1951 začali zástupci Spojených národů na straně jižní Koreje a zástupci čínské dobrovolnické armády na straně severní Koreje spolu s jejími představiteli vyjednávat v Käsöngu o příměří. Jednání se táhla dva roky, až bylo nakonec 27. července 1953 příměří podepsáno ve vesnici Pchanmundžöm poblíž Käsöngu.¹⁶⁷ Za stranu Spojených národů byla dohoda podepsána generálporučíkem Williamem Harrisonem a za stranu severní Koreje a čínské dobrovolnické armády generálem Nam Ilem.¹⁶⁸

Dohoda ukončila boje a vytvořila čtyři kilometry širokou demilitarizovanou zónu podél 38. rovnoběžky, která se stala oficiální hranicí mezi státy. Zároveň dohoda umožnila výměnu válečných zajatců.¹⁶⁹

KLDR ale považuje konec války za velké vítězství svého lidu. Kim Il-söng měl o konci války prohlásit:

„Příměří je pro nás velkým vítězstvím. I když nedokázalo zajistit absolutní mír pro Koreu, podepsání dohody o příměří se stalo prvním krokem k mírovému vyřešení korejského problému. Zároveň se stalo prvním příkladem vedoucím k uklidnění mezinárodního napětí.“¹⁷⁰

¹⁶⁴ NÁLEVKA, Vladimír. 2009, str. 59

¹⁶⁵ Na základě textu: *History of the just fatherland liberation war of the Korean people*. Pyongyang, D.P.R.K.: Foreign languages publishing house, 1981

¹⁶⁶ *Čosön čönsa: 26. Hjöndäpchjön, Čogukhäpangčöndžängsa 2. 1981, str. 203*

¹⁶⁷ NÁLEVKA, Vladimír. 2009, str. 90

¹⁶⁸ *Ibid*, str. 127

¹⁶⁹ *Text of the korean war armistice agreement*. URL:

<http://news.findlaw.com/cnn/docs/korea/kwarmagr072753.html>. Dohledáno 2015/08/02

¹⁷⁰ *Čosön čönsa: 27. Hjöndäpchjön, Čogukhäpangčöndžängsa 3. [1. vyd.]. Pchjôngjang: Kwahak, päkkwasadžön čchulpchansa, 1981. str. 508*

Dále *Čosŏn čŏnsa* pokračuje:

„Američtí imperialisté, kteří válku vyprovokovali, padli před hrdinným lidem Koreje na kolena a podepsáním dohody o příměří posílili celou Koreu. Jejich unáhlený útočný plán dobýt Asii a celý svět bezpochyby zkrachoval a válka za osvobození vlasti skončila zářivým vítězstvím našeho lidu, který si slavně dobyl svobodu a nezávislost vlasti.“¹⁷¹

Také celková oficiální čísla obětí války se liší. *Čosŏn čŏnsa* uvádějí¹⁷², že počet válečných obětí nepřítele dohromady s válečnými zajatci byl 1 567 128 osob. Z toho 405 498 Američanů a 1 130 965 „loutkové armády“ Jihokorejců. Zbylých 30 665 pak připadá na vojáky Spojených národů. Údaje o ztrátách na straně severní Koreje, SSSR a Číny neuvádí.¹⁷³

Oficiální statistiky jednotlivých států uvádí detailnější přehled obětí, ale i ty se podle zdroje liší. Pro příklad v publikaci *Stalinova hra o Zemi jitřní svěžesti* Vladimír Nálevka uvádí 1 300 000 padlých Jihokorejců, 54 346 Američanů a 3360 vojáků OSN. Ztráty na životech vojáků KLLDR odhaduje na 520 000, Číňanů 900 000 a Rusko v devadesátých letech přiznalo 299 obětí.¹⁷⁴

Obr. 4 – „Velký vůdce Kim Il-sŏng salutující hrdinným vojákům Korejské lidové armády, kteří zvítězili ve válce za osvobození vlasti, a nadšeně jásajícímu lidu (28. července 1953)“¹⁷⁵

¹⁷¹ *Čosŏn čŏnsa*: 27. *Hjŏndäpčjŏn*, *Čogukhăpangčŏndžăngsa* 3. 1981, str. 509

¹⁷² data z roku 1981

¹⁷³ *Čosŏn čŏnsa*: 27. *Hjŏndäpčjŏn*, *Čogukhăpangčŏndžăngsa* 3. 1981, str. 511

¹⁷⁴ NÁLEVKA, Vladimír. 2009, str. 128

¹⁷⁵ Zdroj: *Čosŏn čŏnsa*: 27. *Hjŏndäpčjŏn*, *Čogukhăpangčŏndžăngsa* 3. 1981

2.2.6 Mytologizace Pchjŏngjangu

Po uzavření příměří bylo jasné, že se korejské státy v blízké budoucnosti snadno nesjednotí, a to přineslo řadu změn v politice obou států. Jednou z těchto změn byl i přístup k Pchjŏngjangu, který byl v té době hlavním politickým a ekonomickým centrem KLLDR, nikoli však jejím hlavním městem.

Několik dní po osvobození Koreje od japonské okupace, konkrétně 25. srpna 1945, rozhodli sovětské představitelé, kteří měli na starosti dění na Sověty okupované polovině poloostrova, že dočasným centrem politické moci bude právě Pchjŏngjang. Od samého začátku počítali se sjednocením země v jeden stát a Pchjŏngjang by tak byl vhodným místem pro centrum celého poloostrova. Každopádně byl považován pouze za dočasné centrum a za hlavní město byl stále považován Sŏul, který byl hlavním městem od roku 1394.¹⁷⁶ Ten byl také uveden v první ústavě KLLDR v roce 1948 jako hlavní město státu, jehož území zahrnovalo celý poloostrov.¹⁷⁷

V momentě, kdy bylo jasné, že k sjednocení nedojde, začala severokorejská vláda s vyzdvihováním významu svého dosavadního centra. Na konci padesátých let začal být Pchjŏngjang označován za „hlavní město revoluce“ (*hŏngmjŏngŭi čungsimdži*) a začala být přepisována jeho historie. S tím úzce souvisí již výše zmíněný kult kolem státu Kogurjŏ, jehož posledním hlavním městem byl právě Pchjŏngjang. V roce 1972 byl Pchjŏngjang oficiálně označen za hlavní město KLLDR a započala jeho mytologizace.

Jak dokazují i jihokorejské historikové, Pchjŏngjang byl od 1. století silnou vojenskou pevností a od roku 427 hlavním městem Kogurja. I po pádu Kogurja zůstalo město důležitým centrem, nicméně nebylo již hlavním městem. Severokorejské historikové zašli v sedmdesátých letech ještě dále do historie a umístili údajnou „kulturu řeky Tädonggang“ a hlavní město starověkého Ko Čosŏnu do oblasti Pchjŏngjangu, k čemuž jim posloužily příhodně nově nalezené archeologické vykopávky. Hlavním potvrzujícím objevem byla hrobka krále Tŏngmjŏnga, která byla „nalezena“ v roce 1974, a v roce 1993 „nalezená“ hrobka vládce Tanguna.

Také některé novodobé památky v centru města mají zamlženou minulost, jako například Vítězný oblouk (*käsonmun*, 凱旋門) z roku 1982, který byl vystavěn ku příležitosti

¹⁷⁶ V roce 1392 byl založen nový stát Čosŏn, kterému vládla dynastie I. Jeho zakladatel Tchädžo (太祖, 1335-108) přesunul v roce 1394 hlavní město z Käsŏngu, dosavadního hlavního města státu Korjŏ, do dnešního Sŏulu.

¹⁷⁷ LANKOV, Andrei. The Mythical Capital. *North of the DMZ* [online]. McFarland, 2007 [cit. 2015-06-26].

Kim Il-söngových 70. narozenin na místě jeho historického proslovu na uvítacím shromáždění, které bylo ve skutečnosti masovým shromážděním na oslavu sovětských osvoboditelů. Také nikdo v severní Koreji neuvádí, že se jedná o zvětšenou repliku pařížského vítězného oblouku, stejně tak jako Věž *čučche* (*čučchesasangtchap*, 主體思想塔) kopíruje Washingtonův památník, a podobně je tomu i u dalších památek.¹⁷⁸

2.2.7 Devadesátá léta 20. století a kult osobnosti Kim Čöng-ila

V devadesátých letech se severní Korea potýkala s velkou ekonomickou krizí. Jednou z příčin bylo zastavení dovozu surovin z Ruska. Poté co se Sovětský svaz začal rozpadat a zhoršily se jeho vztahy s KLR, začal požadovat za dodávky zboží proplacení tržní ceny, tím pádem dovoz potravin téměř ustal. Dále ke krizi přispěly velké povodně, se kterými se špatně řízené zemědělství nedokázalo vypořádat, a špatně vedená ekonomika. Vláda dlouho ekonomické potíže a nedostatky potravin popírala, ale od roku 1994 je mohla už jen stěží skrývat.¹⁷⁹

Naštěstí pro pověst velkého vůdce Kim Il-sönga situace vyvrcholila až po jeho smrti a nástupu jeho syna k moci. Stejně jako Kim Il-söng získal brzy po nástupu k moci nově vypracovaný životopis, tak se i jeho syn a později i vnuk dočkali hrdinské minulosti.

Jak jsem již zmínila v kapitole věnující se kultu osobnosti jeho otce, Kim Čöng-il se podle Rusy zveřejněných dokumentů narodil 16. února 1941 v Rusku pod jménem Jurij Irsenovič Kim. Podle zveřejněných informací měla jeho matka Kim Čöng-suk zemřít při porodu v roce 1949, čtyři roky poté, co se vrátili do Pchjöngjangu. O jeho dětství není příliš mnoho doložených informací. V říjnu roku 1980 byl dosazen do vysoké pozice v politbyru Strany a bylo oznámeno jeho nástupnictví. V této době se také začal rozvíjet kult jeho osoby. V prosinci 1991 byl prohlášen Nejvyšším velitelem KLA. Dne 8. července 1994 zemřel Kim Il-söng na infarkt, jeho syn ale převzal roli generálního tajemníka Korejské strany práce až v říjnu roku 1997. Nejvyšší pozici ve státě, pozici předsedy Výboru národní obrany Korejské lidové demokratické republiky, získal dokonce až v roce 1998. Prezidentem se nicméně stát nemohl, jelikož 28. prosince 1998 byl jeho otec prohlášen za věčného prezidenta.¹⁸⁰

¹⁷⁸ LANKOV, Andrei. The Mythical Capital. *North of the DMZ* [online]. McFarland, 2007 [cit. 2015-06-26]. ISBN 978-0-7864-5141-8

¹⁷⁹ MYERS, Brian Reynolds. 2013, str. 48-49

¹⁸⁰ Kim Jong-il. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2015, 2015-08-14 [cit. 2015-08-14]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Kim_Jong-il

Podle své oficiální severokorejské biografie, se Kim Čöng-il narodil v roce 1942 v zasněženém srubu na hoře Paktusan v tajné partyzánské základně jeho otce. V roce 1949 jeho matka zemřela na vážné onemocnění, způsobené desetiletými sebeobětování. Dříve než se mladý Kim vyrovnal s jejím odchodem, silně jej zasáhla americká invaze Koreje. Díky tomu v něm měla zůstat nenávist vůči americkým imperialistům, proti kterým bojoval celý život tak, jako jeho otec bojoval proti japonským uchvatitelům. Po válce se měl účastnit rekonstrukce Pchjöngjangu a na Kim Il-söngově univerzitě měl organizovat studijní skupiny *čučche*. Od svých 22 let, tedy od roku 1964, měl být aktivně zapojen do Ústředního výboru strany.¹⁸¹ Podle severokorejských novinových titulků zemřel Kim Il-söng na přepracování, a i když ne oficiálně, přebral po něm Kim Čöng-il moc prakticky ihned.¹⁸²

V devadesátých letech po nástupu nového vůdce započalo období neustálých výkyvů v mezinárodní politice země, která trvá víceméně až dodnes. S přijetím politiky „upřednostňující armádu“ (*söngunčöngčchi*, 先軍政治) jako hlavní ideologie země (vedle ideologie *čučche*) a s pokračujícím jaderným programem i přes podepsání dohod o nešíření zbraní z roku 1992, přijel osobně do Pchjöngjangu na tajnou mírovou misi bývalý prezident USA Jimmy Carter. Ještě s Kim Il-söngem podepsali v roce 1994 Rámcovou dohodu o zastavení jaderného programu.¹⁸³ Osobní návštěvy Jimmyho Cartera se hned chopila propaganda a hlásala, že přijel podepsat americkou kapitulaci a KLLDR tak slavila velké vítězství. Nový vůdce pak v tomto stylu politiky nadále pokračoval – i přesto že se v této době vztahy KLLDR a USA začaly zlepšovat, pro širokou severokorejskou veřejnost vláda stále udržovala obraz USA jako obraz nepřitele a různé dohody mezi státy překrucovala ve vítězství KLLDR a moci jejího vůdce.¹⁸⁴

Jak poukazuje B. Myers, na rozdíl od očekávané ztráty podpory režimu se v 90. letech jeho moc naopak upevnila. Veškeré ekonomické potíže i hladomor totiž vláda šikovně stočila na nepříznivé vnější vlivy a obnovila pocit etnické křivdy. Kromě špatného počasí nesly hlavní vinu americké sankce, udělené za jaderný program a neschopní úředníci střední správy.¹⁸⁵

Na přelomu století se musela vláda KLLDR vypořádat s obdobnou problematikou, tentokrát však došlo k oblevě vztahů s jižní Koreu. Po zahánání nejhorší krize po roce 1998 a

¹⁸¹ Kim Jong-il. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2015, 2015-08-14 [cit. 2015-08-14]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Kim_Jong-il

¹⁸² MYERS, Brian Reynolds. 2013, str. 48

¹⁸³ Kim Jong-il. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2015, 2015-08-14 [cit. 2015-08-14]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Kim_Jong-il

¹⁸⁴ MYERS, Brian Reynolds. 2013, str. 50

¹⁸⁵ Ibid, str. 52

zahájení „sluneční politiky“ (*hätpjöt čöngčchäk*, 햇볕 정책) osmého jihokorejského prezidenta Kim Tä-džunga (金大中, 1925-2009), došlo k výraznému zlepšení vztahů a velkému přísunu peněz a humanitární pomoci na Sever. Vláda, která až do té doby označovala Jih stále za chudý a závislý na USA, potřebovala situaci chytře zaobalit. Summit, který se konal v červnu 2000 v Pchjôngjangu a ze kterého vzešla dohoda o spolupráci směřující ke sjednocení, byl severokorejskou vládou interpretován poněkud jinak.

„Kim Tä-džung podle nich [vlády KLLDR] v roce 2000 přijel do Pchjôngjangu, aby přiměl Sever zřít se socialismu, ale místo toho jej osobnost drahého vůdce oslnila natolik, že přijal jeho požadavky na spolupráci obou Korejí.“¹⁸⁶

2.2.8 21. století a nástup Kim Čöng-üna

Obdobná prohlášení kolovala kolem všech dalších mezinárodních nebo korejských rozhovorů a jednání, i kolem oficiálních návštěv amerických zastupitelů v průběhu prvního desetiletí 21. století. KLLDR dodnes pokračuje v antiamerikanismu a označování jižní Koreje za loutky úhlavního nepřítele, pouze se podle mezinárodní situace nenávisťná propaganda střídavě stupňuje a polevuje.

Nejedná se přitom jen o politickou a ekonomickou situaci, ale i reakci na pronikání moderních západních trendů. Projev pro vnitřní potřeby strany sepsaný v roce 2005 cituje Kim Čöng-ila v reakci na trendy nošení dlouhých vlasů a oděvů s problematickými potisky:

„Imperialisté a reakcionáři paralyzují zdravé smýšlení mas nejrůznější falší a klamem, když mezi ně šíří buržoazně reakcionářské myšlenky a prohnílé buržoazní zvyky. [...] Co se stane, pokud podlehneme těmto zvykům, které tito mizerové rozšiřují, pokud jim nedokážeme zabránit? Staneme se, jedním slovem... neschopnými držet se socialismu. A nejpodstatnější je, že ztratíme schopnost bránit vedoucí úlohu revoluce i za cenu vlastního života.“¹⁸⁷

S časem ale přicházejí změny i do severní Koreje a minulý vůdce by se jistě podivil moderním trendům, které do KLLDR vedle velkých politických čistek přinesl jeho syn Kim Čöng-ün (金正恩). Od jeho nástupu se v uzavřeném státu začaly objevovat telefony, zábavní

¹⁸⁶ MYERS, Brian Reynolds. 2013, str. 53

¹⁸⁷ Ibid, str. 56-57

parky, hamburgery a oblečení s potisky Mickey Mouse nebo značky McDonald's. Nejedná se však o polevení v antiamerikanismu, původ značek není běžným obyvatelům znám, například Mickey Mouse propagují jako čínskou postavičku a hamburgery vynalezl v roce 2009 sám Kim Čong-ün.¹⁸⁸

Mnohé zajisté vděčí Kim Čong-ünovu studiu ve Švýcarsku. Současně by se to také dalo vidět jako snaha odvrátit pozornost od velkých politických čistek, které nastaly po nástupu k moci mladého vůdce. První náznaky o Kim Čong-ünovi jako nástupci se začaly objevovat poměrně krátkou dobu před jeho nástupem k moci, a to když se začal nezadržitelně zhoršovat zdravotní stav jeho otce v roce 2008. V roce 2009 už se dostalo na veřejnost i jeho jméno, přičemž oficiálně byl světu představen až 28. září 2010 u příležitosti jeho jmenování čtyřhvězdičkovým generálem na mimořádném sjezdu Korejské strany práce.¹⁸⁹

O rok později dne 17. prosince 2011 zemřel jeho otec zřejmě na infarkt. Podle oficiálního prohlášení drahý vůdce zemřel „v návalu vzteku nad chybami v konstrukci stěžejního elektrárenského projektu.“¹⁹⁰ Kim Čong-ün byl jmenován do pozice Nejvyššího velitele KLA dne 24. prosince 2011¹⁹¹

Podle obecně známých informací se Kim Čong-ün narodil 8. ledna 1983, vystudoval na školách ve Švýcarsku a svá univerzitní léta strávil na Kim Il-söngově univerzitě v Pchjöngjangu.¹⁹²

Oficiální severokorejská biografie mladého vůdce se začala objevovat až s delším odstupem po jeho nástupu k moci. Teprve až na začátku roku 2015 se objevily zprávy o novém školním předmětu zaměřeném na život Kim Čong-üna.¹⁹³

Podle nových instrukcí se severokorejské děti učí, že se jejich vůdce narodil roku 1982, tedy k výročí 70. narozenin Kim Il-sönga, a byl nadaným dítětem, ostatně stejně jako jeho otec

¹⁸⁸ ROBSON, Steve. North Korea's bizarre imitation of America: Communist copies of iconic products result in 'crabonated coke' and fake Western movies. *Daily Mail* [online]. Associated Newspapers Ltd, 2015, 2013-05-10 [cit. 2015-08-15]. Dostupné z: <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2322576/North-Koreas-bizarre-imitation-America-Communist-copies-iconic-products-result-crabonated-coke-fake-Westerns.html>

¹⁸⁹ MYERS, Brian Reynolds. 2013, str. 65

¹⁹⁰ Kim Jong-il. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2015, 2015-08-14 [cit. 2015-08-14]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Kim_Jong-il

¹⁹¹ Kim Jong-un. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2015, 2015-08-14 [cit. 2015-08-14]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Kim_Jong-un

¹⁹² Ibid

¹⁹³ RYALL, Julian. Kim Jong-un was child prodigy who could drive at age of three, claims North Korean school curriculum. *The Telegraph* [online]. Tokio: Telegraph Media Group, 2015, 2015-04-10 [cit. 2015-08-15]. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/asia/northkorea/11526831/Kim-Jong-un-was-child-prodigy-who-could-drive-at-age-of-three-claims-North-Korean-school-curriculum.html>

a děd. Už ve třech letech uměl údajně řídit a v devíti letech měl vyhrát jachtařský závod. Mladý Kim má být také nadaným umělcem a skladatelem.¹⁹⁴

Vliv dvou posledních vůdců na úpravu dějin je zatím málo viditelný. Kim Čong-il se během své vlády snažil balancovat mezi občasnými přátelskými gesty vůči světu a pokračováním antiamerické propagandy doma. Světu hrozil údajným vlastnictvím jaderných zbraní, domácím tajil pravý původ přísunu potravin a ekonomické pomoci v dobách největší krize, které se snažil zastínit povýšením politiky „upřednostňující armádu“ nad dosavadní ideologii *čučche*. Vzhledem k prozatím krátké vládě Kim Čong-una nemůžeme zatím nijak hodnotit jeho vliv na historii nebo na její zápis, i když můžeme vidět, že s sebou přináší jisté množství modernizace. Jeho mýtus se teprve vytváří a nezbývá než vyčkat, jaké úpravy vnese do dějin konce dvacátého a počátku jednadvacátého století.

¹⁹⁴ RYALL, Julian. Kim Jong-un was child prodigy who could drive at age of three, claims North Korean school curriculum. *The Telegraph* [online]. Tokio: Telegraph Media Group, 2015, 2015-04-10 [cit. 2015-08-15]. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/asia/northkorea/11526831/Kim-Jong-un-was-child-prodigy-who-could-drive-at-age-of-three-claims-North-Korean-school-curriculum.html>

3 Dodatečné revize a „aktualizace“ poválečných dějin

Získat věrohodné informace o dění a situaci v severní Koreji bylo pro svět postupem let čím dál komplikovanější. Poté, co se KLDR začala distancovat i od Sovětského svazu i Číny, omezoval se přísun informací proudících dovnitř i ven. Po ekonomickém kolapsu a vypuknutí hladomoru v roce 1994 se otevřel nový informační kanál v podobě uprchlíků, kteří umožnili lepší představu o tom, co se v nejizolovanějším státě světa děje.

Jistý zlom nastal se zprovozněním webových stránek Ústřední informační agentury KCNA (*Korean Central News Agency*) a internetových novinových stránek *Rodong sinmun* či *Uriminzokkiri*, které fungují zčásti i v angličtině, čínštině a japonštině. Díky nim jsou dostupné mnohé informace o současném dění, ale i interpretace dějin. Ta od 80. let neprošla žádnou novější kompletní revizí.

Následující souhrn některých aktuálnějších uplatnění ideologie *čučche* na výklad severokorejské historie vychází právě z těchto výše zmíněných zdrojů, tedy především z oficiálních prohlášení vlády, která jsou směřována na zahraničního čtenáře.

3.1 Kalendář *čučche* a vlastní časové pásmo

Jedním z nejvýraznějších ideologických zásahů do moderní historie, který severní Korea uskutečnila, je vytvoření vlastního kalendáře. Kalendář *čučche* byl vyhlášen v červenci 1997 a uveden v platnost dne 9. září 1997, tři roky po Kim Il-söngově smrti v rámci posmrtného rozšiřování jeho kultu osobnosti. Kalendář zachovává rozčlenění roku podle gregoriánského kalendáře, ale posouvá začátek letopočtu na 15. dubna 1912, den narození Kim Il-sönga. Rok 1912 je počítán jako rok první, tudíž se v KLDR letos (2015) píše rok 104. Ve většině případů se v médiích uvádí jak klasický gregoriánský letopočet, tak rok *čučche*.¹⁹⁵ V případě zápisu dějin, konkrétně v publikacích *Čosönrjöksa* a *Čosönrjöksasangsik*, ze kterých čerpám v této práci, je ve výkladu předmoderních dějin datování podle gregoriánského kalendáře. Rok *čučche* je uváděn pouze v předmluvách a v informacích o titulu.

Kromě vlastního kalendáře změnila severní Korea také časové pásmo. Dne 7. srpna 2015 oznámila KCNA, že prezidium Nejvyššího lidového shromáždění KLDR vydalo o dva dny dříve dekret o posunu časového pásma. Podle prohlášení KCNA se čas posouvá u příležitosti 70. výročí osvobození od japonské nadvlády. Posouvá se o půl hodiny zpět na

¹⁹⁵ LANKOV, A., 2007, [ebook] *Names for the Earthly God*

původní čas, který na poloostrově fungoval před japonskou okupací.¹⁹⁶ V platnost vyšlo o půlnoci ze 14. na 15. srpna 2015 a je nazýváno „Pchjŏngjangské časové pásmo.“

3.2 Muzea

K historii se úzce váží historická muzea, která zprostředkovávají její výklad. V severní Koreji jsou muzea dvojího typu. Vedle běžného typu muzeí existují i tzv. „*muzea revolučních zásluh Velkého vůdce a Drahého vůdce*,“¹⁹⁷ která jsou věnována určitým obdobím jejich životů a jsou většinou tematicky spojována s konkrétním místem, kde se nacházejí – škola, stanice metra, vlakové nádraží a jiné. Muzea vždy mapují Kim Il-sŏngovo dětství a jeho partyzánský odboj proti japonským imperialistům. Obdobně sledují i dětství, studium a vojenský výcvik Kim Čŏng-ila. Až poté následují sbírky spojené s konkrétním místem, například fotografie a dokumenty spojené s výstavbou metra, apod.¹⁹⁸

Během posledních pár desítek let byly sbírky standardních historických muzeí doplněny o řadu nálezů, které se s postupným přepisováním historie „objevily“. V hlavním muzeu historie v Pchjŏngjangu tak najdeme podle slov severokorejského internetového portálu *naenara.com.kp* důkazy o existenci tzv. „kultury řeky Tädonggang“, ostatky vládce Tanguna i dokumenty spojené s otevíráním se Koreje světu a důkazy o nepřátelské agresi americké lodi *General Sherman* z roku 1866.¹⁹⁹

Muzeum korejské války, doslova „*Muzeum vítězství ve válce za osvobození vlasti*“ (Čoguk häbang čöndženg sŏngni kinjŏmgwan, 祖國解放戰爭勝利紀念館), bylo založeno už v roce 1953 a přesunuto do nové budovy v roce 1974. Po roce 2008 bylo přestěhováno znovu do vedlejší budovy. Jednotlivé exhibice jsou neustále zdokonalovány a největší pýchou muzea je velkolepé rotující panorama válečné scény.²⁰⁰ Jak je vidět, severní

¹⁹⁶ Čosŏnesŏ pchjodžunsiganül čedžŏnghagi ro kjŏlčŏng. *Korean Central News Agency* [online]. 2015, 2015-08-07 [cit. 2015-08-07]. Dostupné z:

<http://www.kcna.kp/kcna.user.article.retrieveNewsViewInfoList.kcmsf.jsessionid=589642CDFS0BFF1E6A4259EC46793446#this>

¹⁹⁷ Kim Il-sŏnga a Kim Čŏng-ila

¹⁹⁸ LANKOV, A., 2007, [ebook] *Museums of Merit*

¹⁹⁹ *Korea Pictorial*, Pyongyang, DPRK. 2006, Dohledáno 2015-08-04. Dostupné z:

http://www.naenara.com.kp/en/book/new_window.php?10+10033+2++english

²⁰⁰ North Korea Museums - The Victorious Fatherland Liberation War Museum. URL: <http://www.north-korea-travel.com/north-korea-museums.html>. Dohledáno 2015/08/04

Korea si na svém výkladu Korejské války stále dává záležet. Součástí válečného muzea je i americká loď *Pueblo*, kterou Severokorejci zajali dne 23. ledna 1968.²⁰¹

3.3 Mezinárodní konflikty a incidenty kolem 38. rovnoběžky

Zajištění „americké špionážní lodí“ je jedním z mnoha incidentů a konfliktů, které se od Korejské války na poloostrově udály. Zatímco většinu těchto konfliktů severní Korea popírá, některé vykládá podle svých potřeb a zájmů.

Prvním z větších konfliktů od Korejské války byl pokus o atentát na jihokorejského prezidenta Pak Čong-hüiho²⁰² dne 21. ledna 1968. Vycvičená jednotka byla ale prozrazena a zastřelena při pokusu o návrat na Sever. Kim Il-söng později vyjádřil lítost nad tímto incidentem a prohlásil, že jej měla na svědomí krajní levice, nikoli on či strana.²⁰³

Jen o dva dny později došlo k incidentu s lodí *Pueblo*. Podle oficiálních prohlášení Spojených států byla loď *Pueblo* v době zajetí v mezinárodních vodách a nebyla na špionážním průzkumu, kdežto podle severokorejské oficiální verze byla v severokorejských vodách, když byla i s celou posádkou 23. ledna 1968 zajata. Posádka byla propuštěna až po jedenácti měsících vyjednávání a veřejném přiznání o špionáži a omluvě USA.²⁰⁴ Po několika desítkách let, kdy byla zakotvena na řece Tädonggang v Pchjöngjangu na místě, kde byla v roce 1866 potopena americká loď *General Sherman*, je nyní přemístěna do blízkosti válečného muzea.²⁰⁵

V rámci demilitarizované zóny docházelo k řadě konfliktů, zvláště v šedesátých a sedmdesátých letech 20. století. Nejvýraznějším z nich, byl tzv. „Axe murder incident“, incident vraždění sekerou, který se odehrál dne 18. srpna 1976. Skupina severokorejských vojáků napadla americko-jihokorejský pracovní tým, který kácel vysoký strom v neutrální zóně, bránící v rozhledu směrem na sever. Sekerou byli zabiti dva američtí důstojníci, další čtyři američtí a pět jihokorejských vojáků bylo zraněno. Následně proběhla 21. srpna operace „Paul Bunyan“, nazvaná po mytickém dřevorubci, při které byl strom pokácen za velké vojenské

²⁰¹ USS Pueblo (AGER-2). *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2015, 2015-08-09 [cit. 2015-08-12]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/USS_Pueblo_%28AGER-2%29#Pueblo_incident

²⁰² Pak Čong-hui, 朴正熙, 1917 -1979), třetí prezident Korejské republiky v letech 1962-1979

²⁰³ Blue House Raid. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2015, 2015-07-02 [cit. 2015-08-12]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Blue_House_Raid

²⁰⁴ USS

²⁰⁵ Museums. *DPR of Korea: Official webpage of the DPR of Korea* [online]. 2015 [cit. 2015-08-07]. Dostupné z: <http://www.korea-dpr.com/museums.html>

podpory. Kim Il-sŏng opět popsal incident jako politováníhodný, aniž by uznal severokorejskou odpovědnost za vraždu, ale naopak útok označil za provokaci ze strany amerických vojáků.²⁰⁶

Kromě demilitarizované zóny stále dochází k řadě konfliktů i v hraničních vodách, jelikož KLRD neuznává mezinárodní oficiální dělící „severní hraniční linii“ (Northern Limit Line). Mezi ně patří například i incident ze dne 23. listopadu 2010, kdy severní Korea zahájila střelbu na jihokorejský ostrov Jŏngpchjŏng, údajně jako reakci na jihokorejskou střelbu do oblasti severokorejských vod. V konfliktu zahynuli dva jihokorejské vojáky a dva civilisté. Severní Korea žádné ztráty nepřiznala.²⁰⁷

3.4 Čistky v archívech

Už od konce Korejské války zaznamenávají vědci a politologové častá zmizení významných severokorejských osob a jejich kompletní vymazání z historie.

Jedním z nich je již výše zmíněný archeolog a historik Han Hŭng-su. Po jeho zmizení mezi roky 1952 a 1953 pravděpodobně především kvůli jeho studiím v Japonsku a dlouhému pobytu v Evropě se na něj rychle zapomnělo. Zatímco většina jeho děl byla publikována v němčině nebo v češtině, byla jeho práce upozaděna archeologem To Ju-ho²⁰⁸, který vydával až do poloviny šedesátých let a je místo Han Hŭng-sua považován za zakladatele severokorejské archeologie.²⁰⁹

Také sovětsko- korejský novinář Ki Sŏk-bok, který se spolupodílel na založení severokorejských novin *Rodong sinmun* a stál několik let v jejich vedení, byl po roce 1957, kdy uprchl zpět do SSSR, úplně vymazán z historie, jako mnoho dalších.²¹⁰

²⁰⁶ Axe murder incident. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2015, 2015-08-10 [cit. 2015-08-12]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Axe_murder_incident

²⁰⁷ Bombardment of Yeonpyeong. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2015, 2015-03-24 [cit. 2015-08-12]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Bombardment_of_Yeonpyeong

²⁰⁸ To Ju-ho (都宥浩, 1905-1982) – „Otec severokorejské archeologie“, vystudoval v Koreji, v Pekingu i v Evropě. V roce 1940 se vrátil do Koreje, kde se zapojil do levicových aktivit a v roce 1946 odešel do Pchjŏngjangu. Díky své jazykové vybavenosti se jako tlumočnick účastnil jednání o příměří v letech 1951-1953. Poté se stal vůdčí osobností severokorejské archeologie. V polovině 60. let byl odvolán ze všech funkcí a údajně pak dožil jako obyčejný středoškolský učitel na hranicích s Čínou.

²⁰⁹ LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a OLŠA, Jaroslav, jr. (eds.). *Han Hŭng-su: otec československé koreanistiky*. Praha: Nová vlna, 2013. ISBN 9788085845365. str. 395

²¹⁰ LANKOV, Andrei. The Face Value of Nodong Sinmun. *North of the DMZ* [online]. McFarland, 2007 [cit. 2015-06-26]. ISBN 978-0-7864-5141-8

Jedním z posledních zásahů do zápisu historie, které byly snadno zaznamatelné i pro vnějšího pozorovatele, bylo promazání archívu KCNA. K tomu došlo po popravě Čang Söng-tchäka, strýce současného vůdce Kim Čöng-üna.²¹¹

Čang Söng-tchäk (張成澤, 1946-2013) byl jedním z hlavních vysoce postavených představitelů severokorejské vlády. V prosinci roku 2013 byl vyloučen ze strany po obvinění z aktivit proti straně, ze zkorumpovanosti a dalších podobných provinění. V řádu hodin po jeho popravě, která se uskutečnila čtyři dny po zatčení, začaly mizet příspěvky z archívu internetových stránek KCNA a *Rodong sinmun*, nebo z nich byla zmínka o Čang Söng-tchäkovi vymazána.

V následujících dnech pak zmizela většina archívu KCNA, zůstaly pouze příspěvky, které byly zveřejněny až od října 2013, kromě několika výjimek v případě článků o Kim Čöng-ünovi. Podle portálů, které sledují aktivitu KLDK na internetu, byly upraveny i televizní dokumenty, ve kterých popravený vystupoval.²¹²

²¹¹ Is North Korea now erasing history. The Telegraph [online]. UK: Telegraph Media Group, 2015, 2013-12-16 [cit. 2015-08-04]. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/asia/northkorea/10520935/Is-North-Korea-now-erasing-history.html>.

²¹² Ibid

Závěr

Předkládaná bakalářská práce se zabývá základními etapami vývoje moderní korejské historiografie se zaměřením na severokorejskou interpretaci dějin a její ovlivnění ideologií státu v jejích hlavních proměnách. Práce se postupně věnuje vývoji moderní korejské historiografie v průběhu 20. století, definicí ideologie *čučche* a přiblížení jejího vztahu k výkladu historie; v klíčové části textu sleduje její konkrétní aplikaci na zásadní momenty korejské historie, resp. oscilování mezi dvěma základními trendy interpretace historie na Severu – etnickým nacionalismem a stranickou ideologií *čučche*.

V první části práce vidíme různé směry myšlení, které se na prahu moderní doby na Korejském poloostrově vyvíjely a utvářely podobu dnešní jihokorejské i severokorejské vědy, včetně historiografie. Ze stručného výkladu, který předkládaná práce poskytuje, můžeme vidět velký vliv nacionalismu i marxismu na mladé intelektuály, kteří se v druhé polovině 20. století vlastním rozhodnutím i z donucení ve velkém počtu přesunuli na Sever. Významní historici s Päk Nam-unem včele dali základ nejen severokorejské historiografii a celé vědecké veřejnosti, ale díky nově získanému politickému postavení přispěli i k budování státního mýtu. Jejich vědecké kroky byly více a více vedeny zesilujícím dogmatismem strany, který dospěl až k falzifikaci archeologických nálezů a historických dokumentů.

K téměř finální dogmatické podobě došla historie již v 70. letech 20. století. Jak můžeme z použitých pramenů pozorovat, mezi hlavními severokorejskými publikacemi z počátku 80. let a novějšími vydání z počátku 21. století se nedají najít téměř žádné rozdíly, alespoň co se týče výkladu od nejstarších dějin do počátku moderní doby.

Druhá část předkládaná práce se zaměřuje na konkrétní přepisy vybraných období korejské historie. V případě nejstarších dějin můžeme vidět, že hlavním cílem ideologie je posunout počátky korejské státnosti a existenci jednotné korejské rasy co nejdále do minulosti. Kromě změny datace v učebnicích zacházejí Severokorejci až k vytvoření jedné z údajně nejvyspělejších civilizací světa, „kultury řeky Tädonggang“, doložené četnými vykopávkami, a k polidštění mytologické postavy Tanguna, včetně „objevení“ jeho pět tisíc let starých ostatků.²¹³

²¹³ Nutno podotknout, že Severokorejci nejsou jediní, kdo takto zachází s historií. Podobně postupují i někteří nacionalističtí historikové v jižní Koreji, například společnost *Tongbug-A jöksa čüdan*, která se podle svých slov snaží o řešení historických konfliktů v severovýchodní Asii a publikuje na svých stránkách Northeast Asia History Foundation i v dalších jazycích (URL: <http://www.nahf.or.kr/eng/>).

Pod vlivem marxistického proudu posouvá severokorejská historiografie i počátek středověku ze 14. století do doby vzniku nejstaršího státu Tří království Kogurja. I jeho vznik je ale posunut o více než dvě stě let dozadu a počátek středověku je tak datován rokem 277 př. n. l. V období Tří království můžeme vidět další charakteristický rys vlivu státní ideologie. Právě v tomto období začínají Severokorejci rozdělovat státy na poloostrově na předchůdce oddělené jižní a severní Koreje, aniž by brali v potaz četné přesuny obyvatel, ke kterým došlo zvláště v průběhu první poloviny 20. století.

Dalším rysem, který je typický pro severokorejskou historiografii, je neustálý boj proti agresi cizích mocností. „Čistá korejská rasa“, která, jak tvrdí severokorejští historikové, nebyla nikterak ovlivněna žádnou cizí kulturou, se od starověku potýkala s „invazí“ světových mocností, které měly mít vždy jen ty nejhorší úmysly. Právě toto je hlavním tématem dějin moderní doby, počínaje údajným útokem americké lodi *General Sherman* a japonskou anexí Koreje.

Období „naprostého úpadku“ pod japonskou nadvládou dominuje výklad kultu osobnosti Kim Il-sönga. Jeho partyzánský protijaponský odboj a hrdinné osvobození vlasti tvoří základ vnímání jeho osobnosti severokorejským lidem až do dnešních dnů.

Jak z předkládané práce vyplývá, přepisy dějin druhé poloviny 20. století charakterizuje právě chvalozpěv na Kim Il-sönga, pokračující nenávisť vůči Japoncům, rozvinutí antiamerikanismu a řada politických čistek uvnitř státu.

Přelom století, který se potýkal s vážnou ekonomickou krizí, vedl k řadě korejských a mezinárodních rozhovorů a často i k přijímání mezinárodní pomoci. Celý tento proces je opakováním víceméně stejného scénáře, kdy i přes zlepšení mezinárodních vztahů – dokonce i s úhlavním nepřítelem – severokorejská vláda před svým lidem nadále pokračuje v kritické a útočné propagandě proti zlým imperialistům; v žádném případě tedy nelze předpokládat revizi historických interpretací.

Do závěrečné části textu jsem zakomponovala několik aspektů novodobých a současných dějin, které provázejí ideologizaci historie. Mezi nimi poukazují na historická muzea, změnu kalendáře a časového pásma, největší zaznamenané konflikty i čistky v rámci strany a akademických kruhů.

Jak můžeme z předkládané práce vyvodit, ať už se nepřátelská politika státu utužuje nebo naopak povoluje, výklad historie se stále interpretuje na principu ideologie *čučche*, tedy sebestředně, bez regionálních i dějinných souvislostí a s akcentováním hrdinské vůdcovské postavy. Na tomto základě se vláda KILDR i nadále snaží udržet svůj lid v přesvědčení o vlastní

nadřazenosti nad imperialistickými nepřáteli, o dokonalosti svých vůdců, o naprosté nezávislosti severokorejského státu a jeho vyvolenosti.

Použitá literatura

Prameny:

Čosön čönsa: 15.kündäpchjön 3. [1. vyd.]. Pchjôngjang: Kwahak, päkkwasadžön čchulpchansa, 1980

Čosön čönsa: 23. Hjöndäpchjön, Mindžukönsölsa 1. [1. vyd.]. Pchjôngjang: Kwahak, päkkwasadžön čchulpchansa, 1981

Čosön čönsa: 24. Hjöndäpchjön, Mindžukönsölsa 2. [1. vyd.]. Pchjôngjang: Kwahak, päkkwasadžön čchulpchansa, 1981

Čosön čönsa: 25. Hjöndäpchjön, Čogukhäpangčöndžängsa 1. [1. vyd.]. Pchjôngjang: Kwahak, päkkwasadžön čchulpchansa, 1981

Čosön čönsa: 26. Hjöndäpchjön, Čogukhäpangčöndžängsa 2. [1. vyd.]. Pchjôngjang: Kwahak, päkkwasadžön čchulpchansa, 1981

Čosön čönsa: 27. Hjöndäpchjön, Čogukhäpangčöndžängsa 3. [1. vyd.]. Pchjôngjang: Kwahak, päkkwasadžön čchulpchansa, 1981

Čosönrjöksa. 7. vydání. KLDL: Kim Il-söng čonghaptähakčchulpchansa, 2003

Čosönrjöksasangsik. 3.vyd. KLDL: Pchjôngjang Čonghabinswäkongdžang, 2008. ISBN 9789946100616

Literatura:

ECKERT, Carter J. ET AL. *Dějiny Koreje.* 2. vydání. Praha: NLN, 2009. ISBN 978-80-7106-580-7

EM, Henry. *Great Enterprise: Sovereignty and Historiography in Modern Korea.* USA: Duke University Press, 2013. ISBN 9780822353577

LANKOV, Andrei. *Crisis in North Korea: The Failure of De-Stalinization, 1956.* USA: University of Hawai‘i Press, 2005. ISBN 978- 0-8248-2809-7

LANKOV, Andrei. *North of the DMZ* [online]. McFarland, 2007 [cit. 2015-06-26]. ISBN 978-0-7864-5141-8

LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a OLŠA, Jaroslav, jr. (eds.). *Han Hŭng-su: otec československé koreanistiky*. Praha: Nová vlna, 2013. ISBN 9788085845365.

MARTIN, Bradley K. *Under the Loving Care of the Fatherly Leader: North Korea and the Kim Dynasty*. USA: St. Martin's Press, 2006. ISBN 9780312322216

MYERS, Brian Reynolds. *Nejčistší rasa*. 1. vydání. Praha: Ideál, 2013. ISBN 9788086995250.

NÁLEVKA, Vladimír. *Stalinova hra o Zemi jitřní svěžesti*. Praha: Nakladatelství Epoque, 2009. ISBN 9788087027936.

Samguk jusa: Nepominutelné události Tří království. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2012. ISBN 9788074221767

Shin, Gi-wook. *Ethnic Nationalism in Korea: Genealogy, Politics, and Legacy*. Stanford: Stanford University Press, 2006. ISBN 9780804754088

Odborné články:

CH'OE, Yŏng-ho. Reinterpreting Traditional History in North Korea. *The Journal of Asian Studies*, Vol. 40, No. 3 (May 1981). USA: Association for Asian Studies, 1981, str. 503-523

KIM, Michael. Cosmopolitanism, Nationalism, and Transnationalism in Korean History. In: *Journal of Contemporary Korean Studies Vol. 1, No. 1 (December 2014)*. Korea: National Museum of Korean Contemporary History, 2014, str. 15-34

PETROV, Leonid A., *Juch'e in Korean History Research – A Step toward Unification*. 2nd World Congress of Korean Studies, 2014

PETROV, Leonid A., *North Korean Historians at the Helm of Power (1945-1950)*. 1st World Congress of Korean Studies, 2013

Online zdroje:

Axe murder incident. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2015, 2015-08-10 [cit. 2015-08-12]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Axe_murder_incident

Blue House Raid. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2015, 2015-07-02 [cit. 2015-08-12]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Blue_House_Raid

Bombardment of Yeonpyeong. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2015, 2015-03-24 [cit. 2015-08-12]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Bombardment_of_Yeonpyeong

Čosönesö pchjodžunsiganül čedžönghagirot kjölčöng. *Korean Central News Agency* [online]. 2015, 2015-08-07 [cit. 2015-08-07]. Dostupné z: <http://www.kcna.kp/kcna.user.article.retrieveNewsViewInfoList.kcmsf;jsessionid=589642CDFD0BFF1E6A4259EC46793446#this>

History of the just fatherland liberation war of the Korean people. Pyongyang, D.P.R.K.: Foreign languages publishing house, 1981. [Cit. 2015-08-02]. Dostupné z: http://archive.org/stream/HistoryOfTheJustFatherlandLiberationWarOfHteKoreanPeople/KoreanWar_djvu.txt

Is North Korea now erasing history. *The Telegraph* [online]. UK: Telegraph Media Group, 2015, 2013-12-16 [cit. 2015-08-04]. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/asia/northkorea/10520935/Is-North-Korea-now-erasing-history.html>.

Kim Jong-il. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2015, 2015-08-14 [cit. 2015-08-14]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Kim_Jong-il

Kim Jong-un. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2015, 2015-08-14 [cit. 2015-08-14]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Kim_Jong-un

Korea Pictorial, Pyongyang, DPRK. 2006, [cit. 2015-08-04]. Dostupné z:
http://www.naenara.com.kp/en/book/new_window.php?10+10033+2++english

LANKOV, Andrei. How North Korea uses, abuses history. *Nknews.org* [online]. 2014, 2014-09-09 [cit. 2015-04-26]. Dostupné z: <http://www.nknews.org/2014/09/how-north-korea-uses-abuses-history/>

Museums. *DPR of Korea: Official webpage of the DPR of Korea* [online]. 2015 [cit. 2015-08-07]. Dostupné z: <http://www.korea-dpr.com/museums.html>

ROBSON, Steve. North Korea's bizarre imitation of America: Communist copies of iconic products result in 'crabonated coke' and fake Western movies. *Daily Mail* [online]. Associated Newspapers Ltd, 2015, 2013-05-10 [cit. 2015-08-15]. Dostupné z:
<http://www.dailymail.co.uk/news/article-2322576/North-Koreas-bizarre-imitation-America-Communist-copies-iconic-products-result-crabonated-coke-fake-Westerns.html>

RYALL, Julian. Kim Jong-un was child prodigy who could drive at age of three, claims North Korean school curriculum. *The Telegraph* [online]. Tokio: Telegraph Media Group, 2015, 2015-04-10 [cit. 2015-08-15]. Dostupné z:
<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/asia/northkorea/11526831/Kim-Jong-un-was-child-prodigy-who-could-drive-at-age-of-three-claims-North-Korean-school-curriculum.html>

TAPY, Patrick. The Sincheon Massacrex: Historical Fact and Historical Revision. *Sino-NK* [online]. 2015, 2013-09-07 [cit. 2015-08-04]. Dostupné z: <http://sinonk.com/2013/09/17/the-sincheon-massacre-historical-fact-and-historical-revision>

TERTITSKIY, Fyodor. Soviet Officer Reveals Secrets of Mangyongdae. *Daily NK* [online]. 2014, 2014-01-02 [cit. 2015-07-29]. Dostupné z:
<http://www.dailynk.com/english/read.php?num=11335&cataId=nk03600Dil>

USS Pueblo (AGER-2). *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2015, 2015-08-09 [cit. 2015-08-12]. Dostupné z:
https://en.wikipedia.org/wiki/USS_Pueblo_%28AGER-2%29#Pueblo_incident

Seznam zkratek

ČLR – Čínská lidová armáda

KCNA – Korean Central News Agency; Korejská ústřední zpravodajská agentura

KLA – Korejská lidová armáda

KR – Korejská republika

OSN – Organizace spojených národů

SSSR – Svaz sovětských socialistických republik

USA – United States of America; Spojené státy americké

USAMGIK – The United States Army Military Government in Korea; Vojenská správa armády Spojených států v Koreji